

Vrsta dokumenta:	IZVEŠTAJ O STRATEŠKOJ PROCENI UTICAJA LOKALNOG PLANA PLANA UPRAVLJANJA OTPADOM OPŠTINE RUMA ZA PERIOD 2026. – 2036. GODINE
Nosilac izrade:	Odeljenje za urbanizam i građenje Opštinske uprave opštine Ruma
Lokacija:	Teritorija opštine Ruma
Mesto i datum:	Novi Sad, mart 2026
Broj:	ISPU-02/26
Obrađivač:	EURO GREED DOO, Novi Sad, Miroslava Antića 14
Rukovodilac izrade:	Katarina PUTNIK, dipl.inž.tehnologije
Saradnici:	Daniel MIKIĆ, dipl.inž.maš. Jelena MITROVIĆ, dipl.inž.hem.

ZA EURO GREEN DOO

Katarina Putnik

SADRŽAJ

1.	POLAZNE OSNOVE STRATEŠKE PROCENE	7
1.1.	Pravni i planski osnov.....	7
2.	KRAKAT PREGLED SADRŽAJA I CILJEVA PLANA I ODNOSA SA DRUGIM PLANOVIMA	12
2.1.	Sadržaj plana	12
2.2.	Ciljevi izrade lokalnog plana upravljanja otpadom.....	13
2.2.1.	Opšti ciljevi Lokalnog plana upravljanja otpadom uključuju:	13
2.2.2.	Posebni ciljevi Lokalnog plana upravljanja otpadom uključuju:.....	14
2.3.	Odnos prema drugim planovima i strategijama	15
2.4.	Rezultati prethodnih konsultacija sa zainteresovanim organima i organizacijama bitnih za procenu mogućih uticaja plana i programa.....	17
3.	OPŠTI I POSEBNI CILJEVI STRATEŠKE PROCENE I IZBOR INDIKATORA	18
3.1.	Opšti ciljevi.....	18
3.2.	Posebni ciljevi.....	18
3.3.	Izbor indikatora.....	19
3.4.	Kompatibilnost ciljeva strateške procene sa ciljevima plana	21
4.	KARAKTERISTIKE OBUHVATA PLANA	22
4.1.	Teritorija opštine Ruma	22
4.2.	Stanovništvo.....	24
4.3.	Klimatske karakteristike.....	26
4.4.	Geomorfološke, geološke i pedološke karakteristike.....	27
4.5.	Hidrografske i hidrogeološke karakteristike	29
4.6.	Seizmičke karakteristike.....	30
4.7.	Pregled postojećeg stanja i kvaliteta činilaca životne sredine na području na koje se izveštaj odnosi	31
5.	PROCENA MOGUĆIH NEPOSREDNIH, POSREDNIH, KUMULATIVNIH, PREKOGRANIČNIH, KRATKOROČNIH, SREDNJOROČNIH I DUGOROČNIH, TRAJNIH I PRIVREMENIH, POZITIVNIH I NEGATIVNIH UTICAJA SPROVOĐENJA PLANA I PROGRAMA NA ČINIOCE ŽIVOTNE SREDINE NA PREDMETNOM PODRUČJU.....	36
5.1.	Prikaz varijantnih rešenja.....	36
5.2.	Procena uticaja varijantnih rešenja	37
5.3.	Karakter navedenih uticaja	40
5.4.	Kumulativni i sinergetski efekti.....	46
5.5.	Rezime značajnih uticaja Plana	47
6.	PREDLOG MERA PREDVIĐENIH ZA SPREČAVANJE I/ILI SMANJENJE PROCENJENIH NEGATIVNIH UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU	48
6.1.	Planska koncepcija zaštite životne sredine.....	48
6.2.	Zaštita vazduha	48
6.3.	Zaštita voda	48
6.4.	Zaštita zemljišta	48
6.5.	Zaštita od buke.....	49
7.	ODLUKA NADLEŽNOG ORGANA DONETA U POSTUPKU GLAVNE OCENE PRIHVATLJIVOSTI ZA PLANOVE I PROGRAME KOJI SAMOSTALNO ILI ZAJEDNO SA DRUGIM PLANOM I PROGRAMOM, PROJEKTOM, RADOVIMA ILI	

AKTIVNOSTIMA, MOGU DA IMAJU UTICAJA NA CILJEVE OČUVANJA I CELOVITOST PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE	50
8. SMERNICE ZA SPROVOĐENJE STRATEŠKIH PROCENA NA NIŽIM HIJERARHIJSKIM NIVOIMA I PROCENE UTICAJA PROJEKATA NA ŽIVOTNU SREDINU	51
9. PROGRAM PRAĆENJA STANJA ŽIVOTNE SREDINE U TOKU SPROVOĐENJA PLANA I PROGRAMA (MONITORING)	52
9.1. Monitoring	52
9.2. Prava i obaveze nadležnih organa	54
10. PRIKAZ KORIŠĆENE METODOLOGIJE I TEŠKOĆE U IZRADI IZVEŠTAJA O STRATEŠKOJ PROCENI	56
11. PRIKAZ NAČINA ODLUČIVANJA, OPIS RAZLOGA ODLUČUJUĆIH ZA IZBOR DATOG PLANA I PROGRAMA SA ASPEKTA RAZMATRANIH VARIJANTNIH REŠENJA I PRIKAZ NAČINA NA KOJI SU PITANJA ŽIVOTNE SREDINE UKLJUČENA U PLAN I PROGRAM	58
12. NETEHNIČKI REZIME INFORMACIJA DOBIJENIH U OKVIRU TAČ. 1)-11) I ZAKLJUČCI DO KOJIH SE DOŠLO TOKOM IZRADE IZVEŠTAJA O STRATEŠKOJ PROCENI	59
13. DRUGI PODACI OD ZNAČAJA ZA STRATEŠKU PROCENU U SKLADU SA KRITERIJUMA ZA OCENU IZVEŠTAJA O STRATEŠKOJ PROCENI	66
14. ZAKLJUČAK IZVEŠTAJA STRATEŠKE PROCENE	67

IZVEŠTAJ O STRATEŠKOJ PROCENI UTICAJA LOKALNOG PLANA PLANA UPRAVLJANJA OTPADOM OPŠTINE RUMA ZA PERIOD 2026. – 2036. GODINE

UVODNE NAPOMENE

Zakonom o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu ("Sl. Glasnik RS", br. 94/2024) utvrđena je obaveza da se strateška procena uticaja na životnu sredinu vrši i za planove u oblast prostornog i urbanističkog planiranja. Zakonom su utvrđeni uslovi, način i postupak vršenja procene uticaja planova na životnu sredinu, u cilju obezbeđivanja zaštite životne sredine i unapređivanja održivog razvoja, integrisanjem osnovnih načela zaštite životne sredine u postupak pripreme i usvajanja plana. Odluku o izradi strateške procene donosi organ nadležan za pripremu plana, po prethodno pribavljenom mišljenju organa nadležnog za poslove zaštite životne sredine i drugih zainteresovanih organa i organizacija. Izveštajem o strateškoj proceni su, na osnovu multidisciplinarnog načina rada, vrednovani i procenjeni mogući značajni utcaji na životnu sredinu do kojih može doći implementacijom plana i dat je predlog mera za smanjenje negativnih uticaja na životnu sredinu. Takođe, strateška procena uticaja na životnu sredinu je proces koji treba da integriše ciljeve i principe održivog razvoja u prostornim i urbanističkim planovima.

Izrada strateške procene uticaja na životnu sredinu ima za cilj da obezbedi uslove za integraciju zaštite životne sredine i održivog razvoja u sve faze izrade plana i da posluži kao osnova za definisanje pravila i mera zaštite životne sredine u planu. U skladu sa zakonskim zahtevima, strateška procena se radi istovremeno sa izradom plana, čime se stvaraju uslovi za blagovremeno integrisanje zahteva vezanih za zašttu životne sredine. Na osnovu kriterijuma definisanih Zakonom određen je sadržaj strateške procene, odnosno pitanja zaštite životne sredine koja će bit razmatrana u izradi strateške procene, s obzirom na sadašnje stanje kvaliteta životne sredine ali i na moguće buduće utcaje, i to:

- Zaštita kvaliteta vazduha; u oblast zaštite vazduha: sprečavanje i smanjenje pojave novih uticaja od planiranih delatnost i namena,
- Zaštita kvaliteta površinskih i podzemnih voda; u oblast zaštite voda: zaštita vodozahvata, izgradnja infrastrukture za odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda, racionalna potrošnja vode,
- Zaštita i očuvanje zemljišta; u oblast zaštite zemljišta: racionalno korišćenje zemljišta, sanacija i rekultvacija degradiranih površina, očuvanje zaštnog izolacionog pojasa zelenila,
- Zaštita zdravlja i unapređenje kvaliteta života; u oblast zaštite zdravlja i unapređenja kvaliteta života: smanjenje rizika po zdravlje, unapređenje opremljenost komunalnom infrastrukturom,
- Smanjenje pojave rizika od udesa i elementarnih nepogoda; u oblast zaštite od udesa i elementarnih nepogoda: primena mera za smanjenje rizika od udesa pri transportu, skladištenju i rukovanju opasnim materijama, primena mera zaštite i postupaka u slučaju havarijskog izlivanja opasnih materija, požara.

Izrada Izveštaja o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu Lokalnog plana upravljanja otpadom opštine Ruma za period 2026. – 2036. godine (u daljem tekstu: (Strateška procena uticaja - SPU) u skladu je sa odredbama čl. 34 – 35 Zakona o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik RS”, br. 135/04, 36/09, 36/09 – dr. zakon i 72/09 – dr. Zakon, 43/11 – odluka US, 14/16, 76/18, 95/18 - dr. zakon, 95/18 - dr. zakon i 94/2024 – dr.zakon), i odredbama čl. 5, 7 – 10 i 12 Zakona o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu (“Službeni glasnik RS”, broj 94/2024). Na osnovu člana 4. Zakona o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu, utvrđuju se osnovna načela strateške procene, i to:

1) načelo održivog razvoja - održivi razvoj jeste usklađen sistem tehničko-tehnoloških, ekonomskih i društvenih aktivnosti u ukupnom razvoju u kome se na principima ekonomičnosti i razumnosti koriste prirodne i stvorene vrednosti sa ciljem da se sačuva i unapredi kvalitet životne sredine za sadašnje i buduće generacije.

Razmatranjem i uključivanjem bitnih aspekata životne sredine u pripremu i usvajanje određenih planova i programa i utvrđivanjem uslova za očuvanje vrednosti prirodnih resursa i dobara, predela, biološke, geološke i predeone raznovrsnosti, divljih biljnih i životinjskih vrsta i autohtonih ekosistema, ciljeva očuvanja i celovitosti ekološke mreže, odnosno racionalnim korišćenjem prirodnih resursa doprinosi se ciljevima održivog razvoja;

2) načelo integralnosti - politika zaštite životne sredine koja se realizuje donošenjem planova i programa zasniva se na uključivanju uslova zaštite životne sredine, odnosno očuvanja i održivog korišćenja biološke, geološke i predeone raznovrsnosti u odgovarajuće sektorske i međusektorske programe i planove;

3) načelo predostrožnosti - svaka aktivnost mora biti sprovedena na način da se spreče ili smanje negativni uticaji određenih planova i programa na životnu sredinu pre njihovog usvajanja, obezbedi racionalno korišćenje prirodnih resursa i svede na minimum rizik po zdravlje ljudi, životnu sredinu i materijalna dobra uzimajući u obzir dostupne naučne činjenice koje ukazuju na moguće rizike. Nedostatak pune naučne izvesnosti u pogledu rizika neće biti uzet kao osnov za odustajanje od planiranja sprovođenja srazmernih mera koje mogu sprečiti nastupanje štete po zdravlje ljudi, životnu sredinu i materijalna dobra;

4) načelo hijerarhije i koordinacije - procena uticaja planova i programa vrši se na različitim hijerarhijskim nivoima na kojima se donose planovi i programi.

U postupku strateške procene planova i programa povećani stepen transparentnosti u odlučivanju obezbeđuje se uzajamnom koordinacijom nadležnih i zainteresovanih organa u postupku davanja saglasnosti na stratešku procenu, kroz konsultacije, odnosno obaveštavanja i davanja mišljenja na plan ili program;

5) načelo izbegavanja dvostruke procene - relevantni podaci o uticajima koji su izvedeni u ranije sprovedenim postupcima strateške procene uticaja mogu se koristiti za potrebe procene značajnih uticaja planova i programa koji pripadaju istoj hijerarhijskoj strukturi u cilju izbegavanja dvostruke procene već dovoljno utvrđenih značajnih uticaja na određene činioce životne sredine. Podaci iz ranije sprovedenih strateških procena moraju da budu ažurni, pouzdani i prikazani na način da na osnovu njih mogu pouzdano da se utvrde, opišu i procene određeni postojeći uticaji planova i programa na činioce životne sredine;

6) načelo javnosti - u cilju informisanja javnosti o određenim planovima i programima i o njihovom mogućem uticaju na životnu sredinu, kao i u cilju

obezbeđenja pune otvorenosti postupka pripreme i donošenja ili usvajanja planova i programa, javnost mora, pre donošenja bilo kakve odluke, kao i posle usvajanja plana i programa imati pristup informacijama koje se odnose na te planove i programe ili njihove izmene.

Značaj strateške procene uticaja na životnu sredinu ogleda se u tome što:

- obrađuje pitanja i uticaje šireg značaja, koji se ne mogu podeliti na projekte, na primer – kumulativni i socijalni efekti,
- pomaže da se proverí povoljnost različitih varijanti razvojnih koncepata,
- izbegava ograničenja koja se pojavljuju kada se vrši procena uticaja na životnu sredinu već definisanog projekta,
- utvrđuje odgovarajući kontekst za analizu uticaja konkretnih projekata, uključujući i prethodnu identifikaciju problema i uticaja koji zasluđu detaljnije istraživanje, itd.

U skladu sa članom 14. Zakona o strateškoj proceni uticaja Izveštaj sadrži:

- 1) polazne osnove strateške procene;
- 2) opšte i posebne ciljeve strateške procene i izbor indikatora;
- 3) procenu mogućih neposrednih, posrednih, kumulativnih, prekograničnih, kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih, trajnih i privremenih, pozitivnih i negativnih uticaja sprovođenja plana i programa na činioce životne sredine na predmetnom području;
- 4) predlog mera predviđenih za sprečavanje i/ili smanjenje procenjenih negativnih uticaja na životnu sredinu;
- 5) odluku nadležnog organa donetu u postupku glavne ocene prihvatljivosti za planove i programe koji samostalno ili zajedno sa drugim planom i programom, projektom, radovima ili aktivnostima, mogu da imaju uticaja na ciljeve očuvanja i celovitost područja ekološke mreže;
- 6) smernice za sprovođenje strateških procena na nižim hijerarhijskim nivoima i procene uticaja projekata na životnu sredinu;
- 7) program praćenja stanja životne sredine u toku sprovođenja plana i programa (monitoring);
- 8) prikaz korišćene metodologije i teškoće u izradi izveštaja o strateškoj proceni;
- 9) prikaz načina odlučivanja, opis razloga odlučujućih za izbor datog plana i programa sa aspekta razmatranih varijantnih rešenja i prikaz načina na koji su pitanja životne sredine uključena u plan i program;
- 10) netehnički rezime informacija dobijenih u okviru tač. 1)-9) ovog stava i zaključke do kojih se došlo tokom izrade izveštaja o strateškoj proceni predstavljene na način razumljiv javnosti;
- 11) druge podatke od značaja za stratešku procenu u skladu sa kriterijuma za ocenu izveštaja o strateškoj proceni iz Priloga 2 Zakona.

1. POLAZNE OSNOVE STRATEŠKE PROCENE

Strateška procena je proces kojim se integrišu ciljevi i principi održivog razvoja u planove, s ciljem izbegavanja, sprečavanja ili ograničavanja negativnih uticaja na životnu sredinu, zdravlje ljudi, biodiverzitet, prirodna i stvorena dobra.

Razlozi za vršenje strateške procene su sagledavanje svih promena u prostorno-funkcionalnoj organizaciji prostora koje se planiraju predmetnim Planom, a koje mogu imati uticaja na stanje životne sredine.

Izveštajem o strateškoj proceni vrši se procena planiranih aktivnosti i definisanje mera zaštite životne sredine koje je neophodno sprovesti kako bi se eventualni negativni uticaji na životnu sredinu sveli na minimum.

U skladu sa zakonskim odredbama i praksom strateške procene, ovaj Izveštaj o strateškoj proceni strukturalno obrađuje:

1. polazne osnove strateške procene (ambijentalni okvir za obavljanje strateške procene);
2. ciljeve i indikatore (analitički i ciljni okvir za analizu i dijagnozu stanja, definisanja problema i pronalaženja rešenja);
3. stratešku procenu uticaja (u užem smislu – definisanje matričnog okvira procene);
4. smernice za niže hijerarhijske nivoe (utvrđivanje smernica, strateškog i hijerarhijskog okvira za obavljanje procena uticaja u toku sprovođenja Plana);
5. program praćenja stanja životne sredine (monitoring – okvir za praćenje sprovođenja Plana, odnosno očekivanih efekata, stvarnih uticaja i novog stanja na planskom području);
6. korišćenu metodologiju i teškoće u izradi (konceptualni i metodološki okvir korišćen u toku izrade strateške procene, odnosno objektivne teškoće koje su uticale na stratešku procenu);
7. način odlučivanja (okvir u kome su donošene odluke, odnosno učešće javnosti u postupku strateške procene);
8. zaključna razmatranja i napomene (sintezni okvir strateške procene sa vizijom za sprovođenje i unapređenje strateške procene).

1.1. Pravni i planski osnov

1. Program upravljanja otpadom u Republici Srbiji za period 2022. – 2031. godine.
2. Regionalni plan upravljanja otpadom za gradove Sremska Mitrovica i Šabac i opštine Ruma, Šid i Bogatić 2023 – 2033.
3. Odluka o izradi lokalnog plana upravljanja otpadom opštine Ruma.
4. Odluka o sprovođenju postupka strateške procene uticaja na životnu sredinu lokalnog plana upravljanja otpadom opštine Ruma broj 501-143-2/2025-IV-04 od 12.01.2026. godine.
5. Zakon o planskom sistemu Republike Srbije ("Sl. Glasnik RS", br. 30/18).

6. Zakon o lokalnoj samoupravi ("Sl. Glasnik RS", br. 129/07, 83/14-dr.zakon, 101/16-dr.zakon, 47/18 i 111/2021-dr.zakon).
7. Zakon o zaštiti životne sredine („Sl. glasnik RS”, broj 135/04, 36/09, 72/09, 43/11, 14/16, 76/2018, 95/2018-dr. Zakon i 94/2024-dr.zakon).
8. Zakon o upravljanju otpadom („Sl. glasnik RS”, br. 109/2025).

kao i drugi relevantni zakoni i podzakonska akta:

1. Zakon o komunalnim delatnostima ("Službeni glasnik RS", br. 88/2011, 104/2016, 95/2018 i 94/2024);
2. Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu („Sl. glasnik RS” br. 94/2024);
3. Zakon o zaštiti prirode („Službeni glasnik RS”, broj 36/09, 88/10, 91/10- isp; 14/16, 95/2018-dr. zakon i 71/2021);
4. Zakon o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine („Sl. glasnik RS”, br. 135/04, 25/15 i 109/2021);
5. Zakon o ambalaži i ambalažnom otpadu („Sl. glasnik RS”, br. 36/09 i 95/2018-dr.zakon);
6. Zakon o zaštiti od buke („Sl. glasnik RS”, br. 96/2021);
7. Zakon o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu („Sl. glasnik RS”, br. 94/2024);
8. Zakon o poljoprivrednom zemljištu (Sl. glasnik RS br.62/06, 65/08-dr.zakon, 41/09, 112/15, 80/17 i 95/18-dr.zakon);
9. Zakon o veterinarstvu („Službeni glasnik RS”, br. 91/05, 30/10, 93/12 i 17/19-dr.zakon);
10. Zakon o hemikalijama („Sl. glasnik RS”, br. 36/2009, 88/10, 92/11, 93/12 i 25/15);
11. Zakon o biocidnim proizvodima ("Sl. glasnik RS", br. 109/2021);
12. Zakon o zaštiti vazduha („Sl. glasnik RS”, br. 36/09, 10/13, 26/2021-dr. zakon i 51/2025);
13. Zakon o zaštiti zemljišta („Sl. glasnik RS”, br. 112/15);
14. Zakon o planiranju i izgradnji ("Sl. glasnik RS", br. 72/2009, 81/2009 - ispr., 64/2010 - odluka US, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - odluka US, 50/2013 - odluka US, 98/2013 - odluka US, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - dr. zakon, 9/2020, 52/2021, 62/2023 i 91/2025);
15. Zakon o vodama („Sl. glasnik RS”, br. 30/10, 93/12, 101/16 i 95/2018-dr.zakon);
16. Zakon o šumama (Sl. glasnik. RS 30/10, 93/12, 89/15 i 95/18-dr.zakon);
17. Zakon o putevima (Sl. glasnik. RS br. 41/18, 95/18-dr.zakon i 92/2023-dr. zakon);
18. Zakon o geološkim istraživanjima ("Službeni glasnik RS", br. 101/15, 95/18-dr.zakon i 40/21);
19. Zakon o energetici („Sl. glasnik RS“, br. 145/14, 95/18-dr.zakon, 40/21, 35/2021-dr. zakon, 62/2023, 94/2024 i 109/2025-dr.zakon);

20. Zakon o transportu opasne robe (Sl. glasnik RS br. 104/16, 83/18, 95/18-dr.zakon i 10/19-dr.zakon);
21. Zakon o javno-privatnom partnerstvu i koncesijama ("Sl. glasnik RS", broj 88/11, 15/16 i 104/16);
22. Zakon o kontroli opasnosti od velikih udesa koji uključuju opasne supstance ("Sl. glasnik RS", br. 94/24);
23. Zakon o smanjenju rizika od katastrofa i upravljanju vanrednim situacijama (Sl. glasnik. RS br. 87/18);
24. Pravilnik o uslovima i načinu sakupljanja, transporta, skladištenja i tretmana otpada koji se koristi kao sekundarna sirovina ili za dobijanje energije ("Službeni glasnik RS", br. 98/10);
25. Pravilnik o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada (Sl. glasnik RS br. 56/10, 93/19, 39/21 i 65/2024);
26. Pravilnik o obrascima izveštaja o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom („Službeni glasnik RS”, br. 21/10, 10/13, 44/18 - dr. zakon i 14/2024);
27. Pravilnik o načinu i postupku upravljanja otpadnim gumama ("Službeni glasnik RS", br. 104/09 i 81/10);
28. Pravilnik o načinu i postupku upravljanja otpadnim vozilima ("Službeni glasnik RS", br. 98/10);
29. Pravilnik o načinu i postupku upravljanja istrošenim baterijama i akumulatorima ("Sl. glasnik RS", br. 86/10);
30. Pravilnik o upravljanju medicinskim otpadom ("Sl. glasnik RS", br. 30/2026)
31. Pravilnik o načinu skladištenja, pakovanja i obeležavanja opasnog otpada (Sl. glasnik. RS br. 95/2024);
32. Pravilnik o metodologiji za prikupljanje podataka o sastavu i količinama komunalnog otpada na teritoriji jedinice lokalne samouprave (Sl. Gl. RS broj 14/20);
33. Pravilnik o sadržini i izgledu dozvole za upravljanje otpadom ("Sl. glasnik RS", br. 118/23);
34. Pravilnik o obrascu dnevne evidencije i godišnjeg izveštaja o otpadu sa uputstvom za njegovo popunjavanje ("Sl. glasnik RS", br. 7/20 i 79/21);
35. Pravilnik o obrascu zahteva za izdavanje dozvole za tretman, odnosno skladištenje, ponovno iskorišćenje i odlaganje otpada ("Službeni glasnik RS", br. 38/18);
36. Pravilnik o obrascu dokumenta o kretanju otpada i uputstvu za njegovo popunjavanje („Sl. glasnik RS”, br 72/09, 114/13);
37. Pravilnik o obrascu dokumenta o kretanju opasnog otpada, obrascu predhodnog obaveštenja, načinu njihovog dostavljanja i uputstvu za njihovo popunjavanje („Sl. glasnik RS”, br. 17/2017);
38. Pravilnik o sadržini, načinu vođenja i izgledu registra izdatih dozvola za upravljanje otpadom ("Sl. glasnik RS", br. 95/10);
39. Pravilnik o metodologiji za izradu nacionalnog i lokalnog registra izvora

- zagađivanja, kao i metodologiji za vrste, načine i rokove prikupljanja podataka ("Sl. glasnik RS", br. 91/10, 10/13, 98/16, 72/2023 i 53/2024);
40. Pravilnik o metodama merenja buke, sadržini i obimu izveštaja o merenju buke („Službeni glasnik RS“, broj 139/2022);
  41. Uredba o indikatorima buke, graničnim vrednostima, metodama za ocenjivanje indikatora buke, uznemiravanja i štetnih efekata buke u životnoj sredini (Sl. glasnik RS br. 75/10);
  42. Pravilnik o tehničkim normativima za instalacije hidrantske mreže za gašenje požara („Službeni glasnik RS“, br. 3/18);
  43. Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu objekata od atmosferskog pražnjenja („Sl. List SRJ“, br. 11/96);
  44. Pravilnikom o načinu određivanja i održavanja zone sanitarne zaštite izvorišta vodosnabdevanja (Sl. glasnik RS br. 92/2008);
  45. Pravilnik o uslovima, načinu i postupku upravljanja otpadnim uljima („Sl. glasnik RS“, br. 71/2010);
  46. Pravilnik o uslovima i načinu razvrstavanja, pakovanja i čuvanja sekundarnih sirovina ("Sl. glasnik RS", br. 55/01, 72/09-dr.zakon i 56/10);
  47. Pravilnik o vrstama otpada za koje se može podneti zahtev, dozvoljenim postupcima i tehnologijama tretmana za vrste otpada i drugim posebnim elementima za određivanje prestanka statusa otpada ("Sl. glasnik RS", br. 19/2024 i 47/2024.);
  48. Pravilnik o načinu i uslovima za merenje količine i ispitivanje kvaliteta otpadnih voda i sadržini izveštaja o izvršenim merenjima („Sl. glasnik RS“, br. 18/2024);
  49. Uredba o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha (Sl. glasnik RS br. 11/10, 75/10 i 63/13);
  50. Uredba o graničnim vrednostima zagađujućih materija u površinskim i podzemnim vodama i sedimentu i rokovima za njihovo dostizanje („Sl. glasnik RS“, br. 50/12);
  51. Uredba o graničnim vrednostima prioriternih i prioriternih hazardnih supstanci koje zagađuju površinske vode i rokovima za njihovo dostizanje („Sl. glasnik RS“, br. 24/14);
  52. Uredba o graničnim vrednostima emisije zagađujućih materija u vode i rokovima za njihovo dostizanje („Sl. glasnik RS“, br. 67/11, 48/12 i 1/16);
  53. Uredba o graničnim vrednostima zagađujućih, štetnih i opasnih materija u zemljištu (Službeni glasnik RS, broj 30/2018 i 64/2019);
  54. Uredba o sistematskom praćenju stanja i kvaliteta zemljišta („Sl. glasnik RS“, br. 88/2020);
  55. Uredba o odlaganju otpada na deponije ("Sl. glasnik RS", br. 92/2010);
  56. Uredba o proizvodima koji posle upotrebe postaju posebni tokovi otpada, obrascu dnevne evidencije o količini i vrsti proizvedenih i uvezenih proizvoda i godišnjeg izveštaja, načinu i rokovima dostavljanja godišnjeg izveštaja, obveznicima plaćanja naknade, kriterijumima za obračun, visinu i način obračunavanja i plaćanja naknade ("sl. glasnik rs", br. 54/2010,

- 86/2011, 15/2012 , 41/2013 - dr. pravilnik, 3/2014, 81/2014- dr. pravilnik, 31/2015- dr. pravilnik, 44/2016- dr. pravilnik, 43/2017- dr. pravilnik, 45/2018- dr. pravilnik, 67/2018- dr. pravilnik, 95/2018- dr. zakon i 77/2021)
57. Uredba o zaštiti prirodnih retkosti ("Službeni glasnik RS", br. 50/93 i 93/93'-ispr.);
58. Uredba o merenjima emisija zagađujućih materija u vazduh iz stacionarnih izvora zagađivanja („Sl. glasnik RS”, br. 5/16);
59. Uredba o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha (“Službeni glasnik RS”, br. 11/2010, 75/2010 i 63/2013);
60. Uredba o graničnim vrednostima emisija zagađujućih materija u vazduh iz stacionarnih izvora zagađivanja, osim postrojenja za sagorevanje („Sl. glasnik RS”, br. 111/2015 i 83/2021);
61. Uredba o graničnim vrednostima emisije zagađujućih materija u vode i rokovima za njihovo dostizanje (Službeni glasnik RS br 67/2011, 48/2012 i 1/2016);
62. Uredba o klasifikaciji voda (Sl. gl. SRS br. 5/68);
63. Uredba o načinu i postupku upravljanja muljem iz postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda ("Sl. glasnik RS", br. 103/2023);
64. Uredba o načinu i postupku upravljanja otpadom od građenja i rušenja ("Sl. glasnik RS", br. 93/2023 i 94/2023 - ispr.);
65. Program upravljanja otpadom u Republici Srbiji za period 2022 – 2031. godine;

2. Kratak pregled sadržaja i ciljeva plana i odnosa sa drugim planovima

Lokalnim planom upravljanja otpadom obuhvaćena je cela teritorija opštine Ruma. Teritoriju opštine Ruma čini naselje gradskog karaktera Ruma sa ulogom subregionalnog centra. Sva ostala naselja u opštini (16) pripadaju primarnim seoskim naseljima, odnosno naseljima sa funkcijama na nivou mesne zajednice (lokalne zajednice). Ovih 17 naseljenih mesta u opštini Ruma teritorijalno je raspodeljeno na 18 katastarskih opština, gde svakom naselju pripada po jedna katastarska opština. Jedini izuzetak je naselje Voganj kojem pripadaju 2 katastarske opštine: Voganj i Marđelos.

Sprovođenjem Programa upravljanja otpadom u Republici Srbiji za period 2022 - 2031. godine (u daljem tekstu: Program), kojem je prethodila Nacionalna Strategija upravljanja otpadom za period 2010–2019. godine („Službeni glasnik RS”, broj 29/10 - u daljem tekstu: Strategija), na osnovu koje su postavljeni uslovi za uspostavljanje i razvoj integrisanog sistema upravljanja otpadom u Republici Srbiji., utvrđeni su regionalni procesi sa ciljem smanjivanja i većeg iskorištavanja otpada, odnosno rešavanja problema nesanitarnog deponovanja. Opština Ruma, deo je regiona koji uključuje teritoriju gradova Sremska Mitrovica i Šabac i opštine Ruma, Šid i Bogatić. Opština Ruma obuhvata zauzima površinu od 582,06 km². Popisom iz 2022. godine utvrđeno je da na području Opštine Ruma živi 48.621 stanovnika.

Prostor Opštine čini blago zatalasanu ravnicu koja se spušta sa obronaka Fruške gore na severu, do korita reke Save na jugu. Najviši tereni su na severu, sa nadmorskom visinom od 170 m, odnosno najniži na jugu, u dolini reke Save, sa nadmorskom visinom od 74,80 metara.

Na severu, Opština Ruma se graniči sa Opštinom Irig, na istoku sa opštinama Indija, Stara Pazova i Pećinci, dok južnu i delom zapadnu granicu čini osovina reke Save, odnosno granice opština Šabac i Sremska Mitrovica.

Teritorija Opštine ima neujednačeno rasprostranjene količine podzemnih voda. Severni deo Opštine siromašan je u pogledu izdašnosti i prvog i drugog vodonosnog sloja.

Površinsku hidrografiju Opštine čine izvori, fruškogorski potoci, reka Sava, zabareni potok Voganj i kanalska mreža. Sava, kao granična reka, protiče južnim delom Opštine u dužini od oko 30 km.

Opština Ruma pripada pojasu umereno-kontinentalne klime sa velikim godišnjim kolebanjima temperature. Srednja godišnja temperatura vazduha iznosi 11°C.

2.1. Sadržaj plana

1. Ciljevi izrade lokalnog plana upravljanja otpadom
2. Insitucionalni okvir
3. Opcije upravljanja otpadom
4. Podaci o opštini Ruma
5. Upravljanje otpadom na prostoru opštine ruma
6. Postojeće stanje upravljanja otpadom u opštini ruma

7. Planirano upravljanje posebnim tokovima otpada
8. Ciljevi koje treba ostvariti u pogledu ponovne upotrebe i reciklaže na teritoriji koja je obuhvaćena planom
9. Program sakupljanja otpada
10. Potrebne promene za strateški cilj
11. Socijalni aspekt
12. Razvijanje javne svesti upravljanja otpadom
13. Mere za sprečavanje nastajanja ili smanjenja količine otpada i negativnih uticaja na životnu sredinu
14. Nadzor i praćenje planiranih aktivnosti i mera
15. Procena troškova i izvora finansiranja za planirane aktivnosti
16. Mogućnost saradnje između dve ili više jedinica lokalne uprave
17. Dinamika finansiranja i izvori finansijskih sredstava
18. Implementacija plana

2.2. Ciljevi izrade lokalnog plana upravljanja otpadom

Lokalni plan upravljanja otpadom ima za cilj unapređenje upravljanja otpadom na teritoriji opštine Ruma, a u skladu sa usvojenim Regionalnim planom upravljanja otpadom za gradove Sremska Mitrovica i Šabac i Opštine Ruma, Šid i Bogatić.

U okviru opštinskog plana upravljanja otpadom biće prikazano trenutno stanje u oblasti upravljanja otpadom, količine i vrste otpada, način sakupljanja, tretiranja i zbrinjavanja otpada na teritoriji opštine Ruma. Takođe će biti definisani pravci i prioriteti, dinamika i način rešavanja problema u skladu sa pozitivnim nacionalnim i EU zakonodavstvom iz oblasti upravljanja otpadom u okviru zaštite životne sredine.

Svrha izrade plana je dugoročno uspostavljanje održivog sistema za upravljanje otpadom, pre svega na nivou opština, ali i regiona, na način koji ima minimalan štetni uticaj na životnu sredinu i zdravlje sadašnjih i budućih generacija, uz racionalno korišćenje resursa i poštovanje savremenih principa upravljanja otpadom, uz koordinisano učešće svih subjekata upravljanja otpadom – republičke, pokrajinske i lokalnih vlasti opština regiona, lokalne vlasti opštine Ruma, domaćinstava, privrednih i komercijalnih organizacija, nevladinih institucija, privatnog sektora i naravno svakog pojedinca.

2.2.1. Opšti ciljevi Lokalnog plana upravljanja otpadom uključuju:

- prevenciju nastajanja otpada
- smanjenje količina reciklabilnog otpada koji se odlaže na deponiju
- smanjenje udela biorazgradivog otpada u odloženom komunalnom otpadu
- smanjenje negativnog uticaja odloženog otpada na životnu sredinu, klimu i ljudsko zdravlje
- upravljanje nastalim otpadom po principima cirkularne ekonomije

Pokazatelji ostvarenog napredka za opštinu Ruma, u pogledu opštih ciljeva Lokalnog plana upravljanja otpadom biće:

- Stepen reciklaže
- Stepen razdvajanja i zbrinjavanja posebnih tokova otpada
- Stepen razdvajanja i zbrinjavanja opasnog otpad
- Stepen odvojenog sakupljanja i kompostiranja biodegradabilnog otpada

2.2.2. Posebni ciljevi Lokalnog plana upravljanja otpadom uključuju:

Poseban cilj 1: Unapređen sistem upravljanja komunalnim otpadom kroz povećanu stopu reciklaže, smanjeno odlaganje biorazgradivog otpada na deponije i smanjeno odlaganje otpada na nesanitarne deponije. Za ostvarenje ovog posebnog cilja potrebno je ostvariti sledeće:

- povećanje stope reciklaže komunalnog otpada na ukupnih 25% po masi do 2025. godine i 35% do 2030. godine;
- povećanje stope pripreme za ponovnu upotrebu i reciklažu komunalnog otpada na minimalno 55% po težini do kraja 2025. godine i minimalno 60% po težini do kraja 2030. godine;
- smanjenje odlaganja biorazgradivog otpada na deponije do 2028. godine, na 75% ukupne količine biorazgradivog otpada stvorenog 2008. godine;
- do kraja 2029. godine uspostavljeno odvojeno sakupljanje za papir, metal, plastiku, staklo i tekstil;
- povećanje stope reciklaže biootpada na 20% do 2025. godine i 40% do 2029. godine; povećanje stope reciklaže papira i kartona na 25% do 2025. godine i 35% do 2029. godine;
- smanjenje odlaganja otpada na nesanitarne deponije na 0% do 2034. godine.

Poseban cilj 2: Uspostavljen sistem održivog upravljanja opasnim i industrijskim otpadom. Za ostvarenje ovog posebnog cilja potrebno je ostvariti sledeće:

- do kraja decembra 2029. godine uspostavljeno odvojeno sakupljanje frakcija opasnog otpada koje proizvode domaćinstva;
- izgraditi kapacitete za upravljanje opasnim i industrijskim otpadom.

Poseban cilj 3: Povećana stopa sakupljanja, ponovne upotrebe i reciklaže posebnih tokova otpada i efikasnije korišćenje resursa. Za ostvarenje ovog posebnog cilja potrebno je ostvariti sledeće:

- povećanje pokrivenosti sistema odvojenog sakupljanja ambalažnog otpada na 100% do 2028. godine;
- recikliranje masenog udela celokupnog ambalažnog otpada od 65% do 2025. i 70% do 2030. godine o 50% težine za plastiku do 2025. i 55% do 2030.
  - 25% težine za drvo do 2025. i 30% do 2030
  - 70% težine za crne metale do 2025. i 80% do 2030
  - 50% težine za aluminijum do 2025. i 60% do 2030
  - 70% težine za staklo do 2025. i 75 % do 2030
  - 75% težine za papir i karton do 2025. i 85% do 2030;
- povećanje stope sakupljanja otpadnih prenosivih baterija i akumulatora na ukupnih 25% po masi do 2031. godine;

- povećanje stope sakupljanja otpada od električne i elektronske opreme iz domaćinstava na 45% do 2031. godine;
- povećanje stope pripreme za ponovnu upotrebu, recikliranje i druge vrste ponovnog iskorišćenja materijala, uključujući i razastiranje otpada kao zamene za druge materijale neopasnim otpadom od građenja i rušenja, isključujući prirodni materijal definisan u kategoriji 17 05 04 na listi otpada na 40% do 2029. godine.

Poseban cilj 4. Ojačan kapacitet institucija u oblasti upravljanja otpadom i usklađena regulativa sa propisima EU, odnosno jačanje kapaciteta lokalne samouprave kao i regionalnog preduzeća za upravljanje otpadom.

2.3. Odnos prema drugim planovima i strategijama

U ovoj podtački su prikazani relevantni dokumenti - prostorni planovi, sektorski planovi i drugi strateški dokumenti značajni za izradu Lokalnog plana upravljanja otpadom za opštinu Ruma i strateške procene plana sa stanovišta zaštite životne sredine. Ciljevi i principi zaštite životne sredine iz ovih dokumenata korišćeni su za pripremu ciljeva strateške procene.

Prostorni plan Republike Srbije

U poglavlju 2 - Vizija, principi i ciljevi prostornog razvoja, tačka 3 - osnovni ciljevi sadrži stav 3 – Održivo korišćenje prirodnih resursa i zaštićena i unapređena životna sredina:

Unapređenje životne sredine biće zasnovano na racionalnom korišćenju prirodnih resursa, povećanju energetske efikasnosti, uz korišćenje obnovljivih izvora energije i uvođenje čistijih tehnoloških rešenja (posebno energetskih i saobraćajnih), temeljnom i sistematskom čišćenju Republike Srbije i principu regionalnog odlaganja otpada, znatnom smanjenju negativnih uticaja u urbanom i ruralnom okruženju, razvojem zelenih površina u gradovima, pošumljavanjem i uređenjem predela i drugim merama koje će obezbediti zdraviji i udobniji život u Republici Srbiji, u skladu sa višim standardima u Evropi. Poseban značaj će imati zaštita životne sredine i uređenje javnih prostora u naseljima kao i unapređenje merila životne sredine u ruralnim područjima i seoskim naseljima.

Prema Prostornom planu Republike Srbije ("Sl. Glasnik RS", br.88/10) osnovni cilj u oblasti upravljanja otpadom je "razvijanje održivog sistema upravljanja otpadom u cilju smanjenja zagađenja životne sredine i degradacije prostora". Na osnovu osnovnog cilja, definisani su i operativni ciljevi, kao što su:

- Usaglašavanje propisa sa EU direktivama i donošenje regionalnih i lokalnih planova upravljanja otpadom;
- Promocija i podsticanje reciklaže i ponovnog iskorišćenja otpada radi očuvanja prirodnih resursa i životne sredine;
- Izgradnja regionalnih centara za upravljanje komunalnim otpadom na osnovu racionalnog prostornog koncepta upravljanja otpadom i u skladu sa principima održivog razvoja;
- Izgradnja postrojenja za tretman i odlaganje opasnog otpada i uspostavljanje sistema za upravljanje posebnim tokovima otpada, zatvaranje i sanacija postojećih

smetlišta komunalnog otpada, remedijacija kontaminiranih lokacija opasnog otpada i revitalizacija prostora.

Novi Prostorni Plan Republike Srbije do 2035. godine načazi se u proceduri usvajanja.

Regionalni prostorni plan AP Vojvodine 2021-2035. godine

Osnovni cilj razvoja u oblasti upravljanja otpadom na teritoriji APV je stvaranje uslova za formiranje sistema održivog upravljanja uz implementaciju integralnog sistema upravljanja otpadom.

Posebni ciljevi:

- Nastavak izrade Regionalnih planova upravljanja otpadom za regione koji ih nisu izradili;
- Izrada Lokalnih planova upravljanja otpadom za JLS;
- Formiranje uslova uspostavljanje integrisanog upravljanja otpadom što podrazumeva prevenciju nastajanja otpada, smanjenje količine otpada na mestu nastanka, tretman otpada, planiranje i kontrolu delatnosti i procesa upravljanja otpadom, transport otpada, uspostavljanje, rad, zatvaranje i održavanje postrojenja za tretman otpada, monitoring, savetovanje i obrazovanje u vezi delatnosti i aktivnosti na upravljanju otpadom);
- Podsticanje minimizacije stvaranja otpada i primarne selekcije na mestu nastanka u svim sferama antropogenog delovanja;
- Izgradnja potrebne infrastrukture za upravljanje komunalnim otpadom (regionalne deponije, transfer stanice, postrojenja za separaciju reciklabilnog otpada, postrojenja za kompostiranje, i dr.);
- Izgradnja potrebne infrastrukture i postrojenja za tretman i odlaganje opasnog otpada i posebnih tokova otpada u saglasnosti sa potrebama i kapacitetima definisanim na republičkom nivou (otpadne baterije i akumulatori, otpadna ulja, otpadne gume, neupotrebljiva vozila, medicinski otpad, otpad životinjskog porekla i dr.);
- Sanacija, rekultivacija i remedijacija svih postojećih neuređenih deponija (smetlišta odnosno divljih deponija) i kontaminiranih lokacija prema evidenciji Agencije za zaštitu životne sredine;
- Jačanje svesti građana i permanentna edukacija u oblasti upravljanja otpadom.

Program upravljanja otpadom u Republici Srbiji za period 2022 – 2031. godine

Program je izrađen je u skladu sa Zakonom o planskom sistemu Republike Srbije, Zakonom o upravljanju otpadom („Službeni glasnik RS”, br. 36/09, 88/10, 14/16 i 95/18-dr. zakon) i pratećim podzakonskim aktima. Programom se utvrđuju strateški ciljevi za unapređenje sistema upravljanja otpadom i osnovna načela kojima treba da se rukovode svi akteri u upravljanju otpadom za ostvarivanje tih ciljeva u Republici Srbiji za period 2022-2031. godine. Sprovođenje ovog programa, pored smanjenja štetnog uticaja na životnu sredinu i klimatske promene, treba da omogući ostvarivanje preduslova za korišćenje otpada u cirkularnoj ekonomiji za čiji razvoj se utvrđuju ciljevi i mere u posebnom programu. Posebni ciljevi u skladu sa ovim Programom su:

Unapređen sistem upravljanja komunalnim otpadom kroz povećanu stopu reciklaže, smanjeno odlaganje biorazgradivog otpada na deponije i smanjeno odlaganje otpada na nesanitarne deponije;

Uspostavljen sistem održivog upravljanja opasnim i industrijskim otpadom;

Povećana stopa sakupljanja, ponovne upotrebe i reciklaže posebnih tokova otpada i efikasnije korišćenje resursa;

Ojačan kapacitet institucija u oblasti upravljanja otpadom i usklađena regulativa sa propisima EU, odnosno jačanje kapaciteta lokalne samouprave kao i regionalnog preduzeća za upravljanje otpadom;

Regionalni plan upravljanja otpadom za gradove Sremska Mitrovica i Šabac i opštine Ruma, Šid i Bogatić 2023 – 2033.

Ciljevi Regionalnog plana upravljanja otpadom su:

1. Unaprediti sistem sakupljanja otpada i proširiti ukupan obim sakupljanja komunalnog otpada na 100% do 2025.
2. Uspostaviti sistem odvojenog sakupljanja, ponovnog korišćenja i reciklaže otpada
3. Dalji razvoj Regionalnog centra za upravljanje otpadom „Srem-Mačva“ i zatvoriti i sanirati postojeća smetlišta
4. Izgradnja infrastrukture za upravljanje industrijskim i drugim opasnim i ne-opasnim otpadom,
5. Povećana stopa sakupljanja, ponovne upotrebe i reciklaže posebnih tokova otpada i efikasnije korišćenje resursa
6. Razviti sistem za finansiranje upravljanja otpadom na lokalnom nivou
7. Ojačan kapacitet institucija u oblasti upravljanja otpadom i usklađena regulativa sa propisima EU. Jačanje kapaciteta institucija odnosi se na usklađivanje pravnog okvira sa pravnim tekovinama EU, poboljšanje praćenja i izveštavanja u oblasti upravljanja otpadom, jačanje kapaciteta Agencije za zaštitu životne sredine i jačanje kapaciteta inspekcije za zaštitu životne sredine. Takođe, podrazumeva se jačanje kapaciteta lokalnih samouprava i državne uprave, kao i regionalnih preduzeća za upravljanje otpadom.
8. Proširiti i jačati administrativne kapacitete na nivou Regiona u oblasti upravljanja otpadom
9. Razviti svest stanovništva o značaju upravljanja otpadom

2.4. Rezultati prethodnih konsultacija sa zainteresovanim organima i organizacijama bitnih za procenu mogućih uticaja plana i programa

Nadležni organ je u pripremi odluke o izradi strateške procene izvršio prethodne konsultacije i usaglašavanje stavova zainteresovanih organa i organizacija, organa lokalne samouprave, korisnika prostora i drugih subjekata, kao i mišljenja organa nadležnog za poslove zaštite životne sredine. Zainteresovani organi, organizacije, udruženja građana, NVO i druge zainteresovane grupe i pojedinci, moći će u okviru javnog uvida o predlogu plana da ostvare i uvid u ovaj izveštaj, tako da će se prethodne konsultacije nastaviti u okviru javnih konsultacija.

3. Opšti i posebni ciljevi strateške procene i izbor indikatora

Cilj zaštite životne sredine na prostoru obuhvata plana je sprečavanje značajnih promena koje dovode do nepovoljnih prostornih odnosa i zagađivanja usled nekontrolisanih aktivnosti. Strateška procena uticaja na životnu sredinu sprovodi se sa ciljem da se štetne promene blagovremeno identifikuju, spreče, umanje ili ublaže, u početnoj fazi odlučivanja i realizacije takvih aktivnosti. Izradom strateške procene uticaja plana na životnu sredinu obezbeđuju se instrumenti za integrisanje zaštite životne sredine u postupak pripreme i usvajanja planova i programa kod kojih postoji mogućnost da se njihovom realizacijom izazovu značajne posledice na životnu sredinu, kao i da se obezbedi visok nivo zaštite životne sredine i zdravlja i osiguraju uslovi za održivi razvoj.

Principi na kojima se zasniva strateška procena uticaja na životnu sredinu su;

- Princip održivog razvoja,
- Princip integralnosti,
- Princip predostrožnosti,
- Princip hijerarhije i koordinacije,
- Princip javnosti.

Strateška procena je postupak kojim se procenjuju uticaji predloženih strateških odluka (planova i programa) na elemente životne sredine. Strateška procena treba da obezbedi određivanje i procenu kumulativnih, sinergijskih, sekundarnih, globalnih i drugih uticaja predloženog plana na životnu sredinu. Strateška procena uključuje postupak učešća javnosti u skladu sa međunarodnim sporazumima i treba da obezbedi različite mere sprečavanja odnosno zaštite od negativnih i uvećanje pozitivnih uticaja na životnu sredinu u raznim fazama odlučivanja.

3.1. Opšti ciljevi

Na osnovu zahteva i ciljeva u pogledu zaštite životne sredine navedenim u planovima i strategijama za potrebe izrade ovog izveštaja definisani su opšti ciljevi strateške procene:

- 1) Implementacija strateških opredeljenja Programa upravljanja otpadom u Republici Srbiji za period 2022-2031. godine;
- 2) Racionalno korišćenje prostora i energije;
- 3) Očuvanje i zaštita područja zaštićenih prirodnih i kulturnih dobara i zaštitnih pojaseva;
- 4) Povećanje obim investicija za zaštitu životne sredine i razvoj sistema monitoringa životne sredine (vazduha, voda, zemljišta i buke).

3.2. Posebni ciljevi

Za realizaciju opštih ciljeva utvrđuju se posebni ciljevi strateške procene u pojedinim oblastima zaštite. Posebni ciljevi strateške procene uticaja su:

Tabela 1. Posebni ciljevi strateške procene uticaja (SPU)

Broj	Upravljanje otpadom
1.	Implementacija sistema odvojenog sakupljanja otpada, sistem dve kante. Plansko determinisanje sistema primarne selekcije i prikupljanja otpada u gradskim i seoskim sredinama.
2.	Planiranje i izgradnja centra za sakupljanje (reciklažnog dvorišta).
3.	Zatvaranje i sanacija seoskih divljih deponija.
4.	Smanjenje količine otpada za deponovanje unapređenjem sistema prikupljanja otpada, primenom separacije otpada.
5.	Povećanje stope odvojenog i adekvatnog sakupljanja posebnih tokova otpada uključujući i otpad od građenja i rušenja, odnosno biorazgradivi otpad.
	Upravljanje kvalitetom vazduha
6.	Smanjenje emisije štetnih materija u vazduh
	Zaštita od buke
7.	Smanjenje emisije buke
	Zaštita voda i zemljišta
8.	Unapređenje kvalitet površinskih i podzemnih voda saniranjem divljih smetlišta u blizini vodotokova
9.	Sprečavanje incidentnih nekontrolisanih ispuštanja zagađujućih materija u vode i zemljište
	Očuvanje biodiverziteta i unapređenje predela
10.	Očuvanje eko-sistema, unapređenje predela i unapređenje efikasnosti zaštite na principima održivosti
	Jačanje institucionalne sposobnosti za zaštitu životne sredine
11.	Poboljšanje informisanja i obuke stanovništva za zaštitu životne sredine i obezbeđenje učešća javnosti u donošenju odluka koje mogu imati uticaja na kvalitet životne sredine
12.	Unapređenje inspekcijskog nadzora i monitoringa životne sredine

3.3. Izbor indikatora

Na osnovu definisanih posebnih ciljeva vrši se izbor odgovarajućih indikatora koji će se koristiti u izradi strateške procene uticaja na životnu sredinu. Svrha indikatora stanja životne sredine je ocenjivanje planskih rešenja sa stanovišta mogućih šteta u životnoj sredini, kao i utvrđivanje koje nepovoljne uticaje treba smanjiti ili eliminisati. Svrha njihove primene je u usmeravanju planskih rešenja ka ostvarenju ciljeva koji se postavljaju.

Indikatori predstavljaju jedan od instrumenata za sistematsko identifikovanje, ocenjivanje i praćenje stanja, razvoja i uslova sredine i sagledavanje posledica. Oni su sredstvo za praćenje izvesne promenljive vrednosti u prošlosti i sadašnjosti, a neophodni su kao ulazni podaci za svako planiranje (prostorno, urbanističko i dr). Imajući u vidu obuhvat plana detaljne regulacije, planirane namene površina, postojeće stanje životne sredine u planskom području i definisane posebne ciljeve Strateške procene uticaja, izvršen je izbor indikatora u odnosu na koje je vršena strateška procena uticaja predmetnog plana na životnu sredinu.

Tabela 2: Izbor indikatora

Broj	Ciljevi SPU	Indikatori
1.	Implementacija sistema odvojenog sakupljanja otpada, sistem dve kante. Plansko determinisanje sistema primarne selekcije i prikupljanja otpada u gradskim i seoskim sredinama.	% domaćinstava uključenih u sistem
2.	Planiranje i izgradnja centra za sakupljanje (reciklažnog dvorišta).	Izgrađen centar za sakupljanje
3.	Zatvaranje i sanacija seoskih divljih deponija.	Broj zatvorenih i saniranih seoskih divljih deponija
4.	Smanjenje količine otpada za deponovanje unapređenjem sistema prikupljanja otpada, primenom separacije otpada.	% odvojeno sakupljenog reciklabilnog otpada
5.	Povećanje stope odvojenog i adekvatnog sakupljanja posebnih tokova otpada uključujući i otpad od građenja i rušenja, kao i biorazgradivi otpad.	% odvojeno sakupljenih posebnih tokova otpada
6.	Smanjenje emisije štetnih materija u vazduh	Emisije čestica SO ₂ , NO ₂ , CO ₂ , i CH ₄ (divlje deponije, budući centar za sakupljanje)
7.	Smanjenje emisije buke	Izmereni nivoi buke (budući centar za sakupljanje)
8.	Unapređenje kvaliteta površinskih i podzemnih voda saniranjem divljih smetlišta u blizini vodotokova	Broj zatvorenih i saniranih divljih deponija
9.	Sprečavanje incidentnih nekontrolisanih ispuštanja zagađujućih materija u vode i zemljište	Informacije o akcidentima
10.	Očuvanje eko-sistema, unapređenje predela i unapređenje efikasnosti zaštite na principima održivosti	% povećanja površina pod zelenim površinama, Broj i značaj zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta, Broj i površina zaštićenih prirodnih dobara i predeonih celina
11.	Poboljšanje informisanja i obuke stanovništva za zaštitu životne sredine i obezbeđenje učešća javnosti u donošenju odluka koje mogu imati uticaja na kvalitet životne sredine	Broj informacija o životnoj sredini
12.	Unapređenje inspekcijskog nadzora i monitoringa životne sredine	Broj razvojnih programa za zaštitu ž.s., Broj ljudi u inspekciji zaštite životne sredine opštine, Broj mernih tačaka u sistemima monitoringa

3.4. Kompatibilnost ciljeva strateške procene sa ciljevima plana

Mnogi međunarodni dokumenti upućuju na važnost odnosa procesa planiranja i procesa izrade strateške procene uticaja i na neophodnost integracije ovog instrumenta u proces planiranja. Ističe se i to da je Strateška procena delimično integrisana u planove i programe ukoliko se izrađuju u odvojenim fazama. Da bi bila potpuno integrisana procedura izrade Strateške procene treba da se prepliće sa procedurom izrade planova ili programa. Naredna tabela prikazuje princip po kojem su se stručnjaci EURO GREEN DOO rukovodili pri izradi Strateške procene.

Tabela 3: Veza između faza izrade Plana i Strateške procene uticaja

IZRADA PLANA		IZRADA STRATEŠKE PROCENE UTICAJA (SPU)
Odlučivanje o izradi planskog dokumenta	Uzajamni uticaj ovih faza – pre donošenja Odluke o izradi planskog dokumenta pribavlja se mišljenje o predlogu odluke da se (ne)izrađuje SPU	Odlučivanje o izradi SPU prema prethodno pribavljenom mišljenju nadležnog organa i dr. zainteresovanih organa i organizacija
Donošenje Odluke o izradi Plana	Uzajamni uticaj ovih faza	Donošenje Odluke o izradi Izveštaja o SPU
Donošenje Plana	Nosilac izrade planskog dokumenta ne može isti uputiti u proceduru usvajanja bez Saglasnosti na Izveštaj o SPU	Ocena i saglasnost na Izveštaj od strane nadležnog organa
Sprovođenje Plana	Uzajamni uticaj ovih faza	Implementacija mera zaštite i monitoring prema Izveštaju o SPU

Razmatrajući kompatibilnost ciljeva plana i strateške procene stručni tim izrađivača je ustanovio da su da su svi ciljevi u potpunosti usaglašeni i da ciljevi plana imaju pozitivne ili neutralne uticaje u odnosu na posebne ciljeve strateške procene što je u potpunosti u skladu sa osnovnim principima održivog razvoja.

4. Karakteristike obuhvata plana

Opština Ruma se prostire na delu središnjeg i južnog Srema na površini od 582,06km² od severa do juga dugačka je 36km, a u pravcu istok – zapad 26km. Na severu, opština Ruma se graniči sa opštinom Irig, na istoku sa opštinama Inđija, Stara Pazova i Pećinci, dok južnu i delom zapadnu granicu čini reka Save, odnosno granice gradova Šabac i Sremske Mitrovice. Prostor Opštine čini blago zatalasanu ravnicu koja se spušta sa obronaka Fruške gore na severu sa nadmorskom visinom 170m, do korita reke Save na jugu i nadmorskom visinom od 74,80 metara.

4.1. Teritorija opštine Ruma

Ruma se nalazi u središtu ravnog i plodnog Srema, smeštenog između Dunava i Save, u podnožju Fruške gore. Kroz Rumu prolazi 45-ti uporednik, a na svega petnaestak kilometara je zapadno od 20-tog meridijana (45° 00' 17" SGŠ, 19° 49' 12" IGD). Centar grada leži na 111,00 m nadmorske visine.

Teritoriju opštine Ruma čini naselje gradskog karaktera Ruma sa ulogom subregionalnog centra. Sva ostala naselja u opštini (16) pripadaju primarnim seoskim naseljima, odnosno naseljima sa funkcijama na nivou mesne zajednice (lokalne zajednice). Ovih 17 naseljenih mesta u opštini Ruma teritorijalno je raspodeljeno na 18 katastarskih opština (Tabela br.1), gde svakom naselju pripada po jedna katastarska opština. Jedini izuzetak je naselje Voganj kojem pripadaju 2 katastarske opštine: Voganj i Marđelos.

Slika 1. Položaj opštine Ruma u odnosu na susedne opštine Sremskog okruga

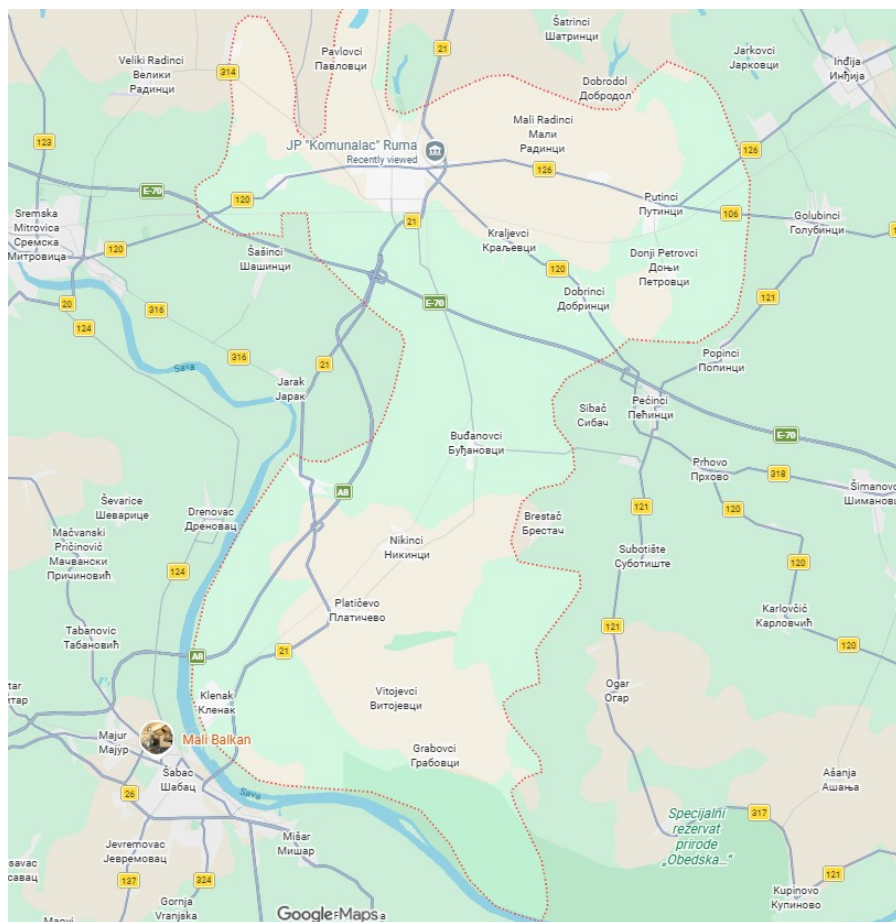

Slika 2. Položaj naselja u opštini Ruma

Tabela 4: Katastarske opštine u opštini Ruma

Redni broj	Naselja Naziv KO - atara	Površina KO (km2)
1.	Buđanovci	46,88
2.	Vitojevci	10,18
3.	Voganj	20,06
4.	Mardelos	16,84
5.	Grabovci	64,65
6.	Dobrinci	30,83
7.	Donji Petrovci	19,11
8.	Žarkovac	33,91
9.	Klenak	43,66
10.	Kraljevci	23,85
11.	Mali Radinci	14,91
12.	Nikinci	42,39
13.	Pavlovci	15,10

14.	Platičevo	49,34
15.	Putinci	21,03
16.	Ruma	68,33
17.	Stejanovci	19,67
18.	Hrtkovci	41,31
UKUPNO:		582,06

Slika 3. Mreža puteva u opštini Ruma

Opština Ruma ima veoma povoljan saobraćajno – geografski položaj. Međunarodni koridor "H" prolazi preko područja Opštine Ruma pravcima državnih puteva IA reda br.3 i IB reda br.21 (M-1 i M21). Putni – drumski saobraćaj odvija se sledećim saobraćajnicama:

- Državni putevi I reda:
  - IA3 (državna granica sa Hrvatskom (granični prelaz Batrovci) – Beograd)
  - IA8 (Ruma – Šabac)
  - IB21 (Novi Sad - Irig - Ruma - Šabac - Koceljeva - Valjevo - Kosjerić - Požega - Arilje - Ivanjica – Sjenica)
- Državni putevi II reda:
  - DP IIa br.120 (R103) – državna granica sa Hrvatskom (granični prelaz Šid) - Šid - Kuzmin - Sremska Mitrovica - Ruma - Pećinci – Obrenovac

- DP IIa br.126 (R106, 109) – Ruma - Putinci - Inđija - Stari Slankamen
- DP IIb br.314 (106) – Erdevik - Bingula - Čalma - Mandelos - Veliki Radinci - Ruma - veza sa državnim putem 120.

Na prostoru opštine Ruma razvijena je i mreža opštinskih puteva, a egzistira i veliki broj nekategorisanih, međumesnih (poljoprivrednih i šumskih) puteva.

4.2. Stanovništvo

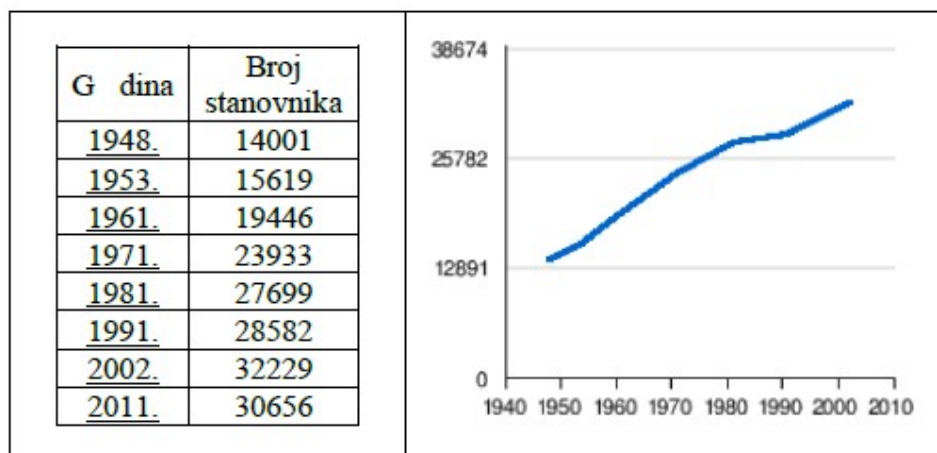
Prema Popisu stanovništva iz 2022. godine opština Ruma ima 48.621 stanovnika. Od ukupnog broja stanovništva, u Rumi, jedinom gradskom naselju živi 27.747 (57,07%) stanovnika, a u ostalim naseljima živi 20.874 (42,93%) stanovnika. Ukupno ima 18.680 domaćinstava, a prosečan broj članova domaćinstva je 2.59. u odnosu na Popis iz 2011. godine kada je na teritoriji Opštine Ruma živelo 54.339 stanovnika, došlo je do smanjenja za 5.718 stanovnika, stopa rasta stanovništva je negativna i iznosi -10,5%. U svim naseljima Opštine zabeležen je pad broja stanovnika, nastavlja se trend depopulacije. Ukupni indeks rasta stanovništva za period 2011/2022 je negativan za celu opštinu i iznosi 89,48.

Podaci popisa stanovništva iz 2022. godine, dati su u donjoj tabeli:

Tabela 5: Broj stanovnika u opštini Ruma

	Ukupno popisana lica	Broj stanovnika			Broj popisanih domaćinstava	Broj popisanih stanova
		Broj popisanih stanovnika	Dopuna iz administrativnih izvora	Ukupna broj stanovnika		
Opština Ruma	49685	47824	1142	48966	18534	22819

Gustina stanovanja je 445/km². Broj stanovnika se poslednjih decenija značajno smanjuje što se vidi poređenjem podataka popisa 1948. - 2011.

Slika 4. Promena broja stanovnika naselja Ruma

Razlozi smanjenja broja stanovnika su migracije ka urbanim sredinama i negativna stopa prirodnog priraštaja. S druge strane, gašenje ili prestrukturiranje nekadašnjih industrijskih privrednih subjekata ima za posledicu povećanje nezaposlenosti.

4.3. Klimatske karakteristike

Područje Opštine Ruma pripada pojasu umereno-kontinentalne klime sa velikim godišnjim kolebanjima temperature, usled veće otvorenosti vojvođanskog prostora u celini prema severu i zapadu. Jeseni su toplije od proleća, sa oštrijim temperaturnim prelazom od zime ka letu.

Temperatura

Srednja godišnja temperatura vazduha iznosi 11°C, mrazni dani (sa minimalnom temperaturom vazduha ispod 0°C) proseno su godišnje zastupljeni sa 22,2%, a prosečna godišnja zastupljenost ledenih dana (sa maksimalnom temperaturom vazduha od 0°C ili ispod 0°C) iznosi 5,3%. Učestalost toplih i jako toplih dana (25°C i 30°C) iznosi prosečno godišnje 25,3% odnosno 8%. Srednja godišnja temperatura u vegetacionom periodu (april-septembar) je vrlo povoljna i iznosi 17,6°C.

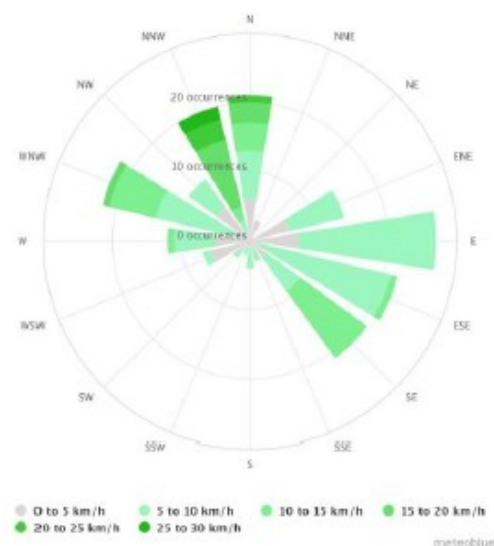
Umerena vlažnost vazduha je klimatska odlika ovog područja, sa srednjom vlažnošću od 77,4%. Relativna vlažnost vazduha opada idući od hladnijih ka toplijim mesecima. Oblačnost nije velika i u proseku iznosi 53% pokrivenosti neba. Najvedriji mesec je avgust sa prosečnom oblačnošću od 35%, a najoblačniji decembar sa 70%.

Padavine

Padavinski (pluviometrijski) režim ima karakteristike srednje-evropskog, podunavskog režima sa neravnomernom raspodelom padavina tokom letnjih meseci. Srednja godišnja visina padavina iznosi 617,3mm, juni je najkišovitiji mesec (73,4mm), a septembar najsuvlji (33,6mm). Visina padavina u vegetacionom periodu iznosi prosečno 331,9mm što se, sa stanovišta pluviometrijskog režima, može smatrati relativno povoljnom karakteristikom ovog područja.

Vetrovi

Vrednost godišnjih čestina pravaca vetrova i tišina pokazuje da najveću učestanost ima istočni i jugoistočni (E, SE) vetrovi, zatim severni i severozapadni (N, NW) vetrovi.

Slika 5. Ruža vetrova za opštinu Ruma

4.4. Geomorfološke, geološke i pedološke karakteristike

Područje Opštine Ruma je, u skladu sa geomorfološkim karakteristikama, podeljeno na četiri morfološke celine:

1. Frušku goru koja se prostire u najsevernijem delu Opštine i zauzima najmanju površinu u odnosu na ukupnu površinu Opštine. Svojom južnom padinom, Fruška gora se postepeno spušta ka južnom delu Opštine, bez izraženih terasa. Izohipse se ređaju jedna iza druge u pravilnim razmacima. Pravilan pad poremećen je u izvorišnim čelenkama potoka.
2. Lesnu zaravan koja takođe zauzima severni deo Opštine, ali sa nešto nižom nadmorskom visinom (od 90-110 m); sastavljena je od rastresitog i dosta mekog lesa čiji černozeми spadaju u kategoriju najplodnijih tipova zemljišta, tako da čitavu zaravan čini najplodnijim zemljištem u Sremu. Lesnu zaravan presecaju potoci koji se slivaju južnom stranom Fruške gore. Neki potoci, naročito oni bogatiji vodom, usecaju doline specifičnog profila (trapeznog oblika), tzv. "dolove", spuštaju se na lesnu terasu, zabaruju se i nestaju poniranjem ili isparavanjem. Na delovima koji su bogati krečnjakom kroz proces intenzivne karstifikacije, došlo je do stvaranja "vrtača" čiji je sastav čistiji les koji je istovremeno bogat krečom.
3. Lesnu terasu, koja je oko desetak metara niža od lesne zaravni, tako da je granica između ova dva morfološka oblika blaga, ali uočljiva. Prostire se u južnom delu Opštine, do aluvijalne ravni reke Save i pokrivena je finom lesnom prašinom. Reka Sava je usekla svoje korito preko lesne terase, stvarajući široku dolinu koja je podelila lesnu terasu na sremski i mačvanski deo. Severna, viša zona terase je ravna, sa blagim padom prema jugu, bez izraženih morfoloških oblika (vrtača i dolina). Na južnoj, nižoj polovine lesne terase, javlja se čitav niz lučnih udubljenja kojih je sve više idući ka Savi i koja su malih dubina i zasuta lesom. Ova udubljenja su poslužila za skupljanje vode.

4. Aluvijalnu ravan, koja je takođe za oko desetak metara niža od lesne terase. Nastala je erozivnim radom reke Save, odnosno smanjivanjem površine lesne terase. Često je bila plavljena visokim vodama tako da se na njoj razvila gusta vegetacija suvog i barskog karaktera, koja je stanište velikom broju divljači, barskih ptica i riba. Aluvijalna ravan nije bila pogodna za život ljudi, tako da su naselja nicala na ivičnim, višim delovima, odakle su stanovnici mogli da eksploatišu i lesnu terasu i aluvijalnu ravan.

Geološke karakteristike

Šire područje opštine Ruma sastavljeno je od stena različite starosti. Severno od Opštine (područje Fruške gore), na relativno malom prostranstvu zastupljena je, sa malim izuzetkom, čitava geološka prošlost, od najstarijih paleozojskih tvorevina preko mezozoika, neogena i kvartara, do najmlađe geološke periode koja traje i danas. Sedimenti skoro svih perioda dokumentovani su bogatim paleontološkim materijalom - fosilima.

Južno od Fruške gore, pa sve do planine Cer u zapadnoj Srbiji, zemljište čine deluvijalni i aluvijalni sedimenti - glina, odnosno les, dok su zemljišta bliže Savi pokrivena aluvijalnim rečnim peskom i drugim sitnijim materijalom. Na ovom području nisu otkriveni stariji sedimenti.

Međutim, na osnovu činjenica da su na južnoj strani Fruške gore i severnoj strani Cera konstatovani nizovi rasednih linija, odnosno da se na različitim dubinama nalaze neogeni sedimenti, može se zaključiti da je posmatrani deo Srema spušten između raseda. Kako se jezerski sedimenti nalaze i na površini Fruške gore i na Ceru, može se takođe zaključiti da je cela ova depresija tokom neogena bila ispunjena vodom. Jezerski sedimenti nataloženi krajem deluvijuma stvorili su novi eolski materijal koji je daljim procesima prešao u les.

Tokom aluvijuma, u proširenoj savskoj dolini, nataložen je rečni materijal. Drugim rečima, može se zaključiti da je na širem prostoru Srema, prvo došlo do nabiranja paleozojskih kristalastih škriljaca kada je Fruška gora i dobila svoje osnovne oblike. Za vreme kasnije jezerske faze (neogen), Fruška gora je bila ostrvo. Spuštanjem zemljišta duž raseda, stvorena je široka udolina između Fruške gore i Cera. Posle oticanja panonskog jezera, reka Sava je iskoristila ovu dolinu za svoj tok, zasipanjem nanosima i usecanjem korita.

Reka Sava, u svom kretanju ka jugu, stvara oštar lakat kod Jarka. Ovo se može objasniti stvaranjem novih rasednih linija u Mačvi i Šabačkoj posavini, duž kojih se spuštalo zemljište i "vuklo" Savu na jug, prema ovim rasedima. Kako su rasedi stvarani u mlađem geološkom dobu i pomeranje Save je obavljeno u tom periodu tako

da je Donji Srem, odnosno južni deo opštine Ruma, područje na kojem je Sava pomerajući se razvijala svoje tokove. Proizvod ovakvog kretanja su mnogobrojni napušteni, dobro nasuti ili nezarasli meandri i mrtvaje.

Pedološke karakteristike

Na području opštine Ruma nalaze se velike površine pod zemljištima vrlo visoke proizvodne vrednosti, pogodnim za uzgoj svih poljoprivrednih kultura: černozem karbonatni micelarni na lesnoj terasi i lesnom platou, černozem sa znacima oglejavanja u lesu i livadska crnica karbonatna na lesnoj terasi. Ova zemljišta

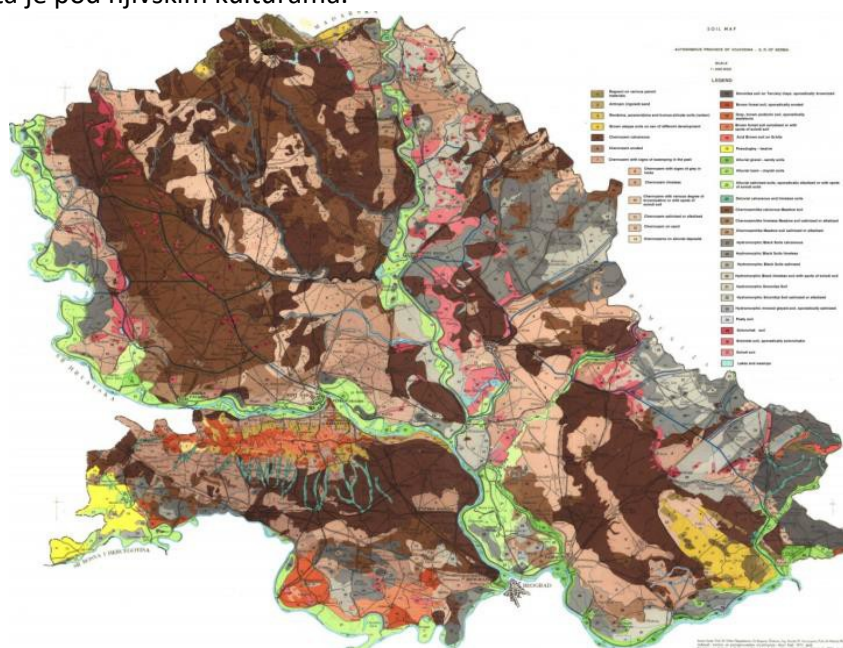
pokrivaju površinu od 24085 ha ili 41,37 % ukupnog zemljišta i sva se koriste za intenzivnu proizvodnju ratarskih kultura.

Zemljišta visoke potencijalne plodnosti su i ostali tipovi černozema (černozem erodirani, karbonatni zaruđeni, beskarbonatni, ogajnjačen, slabo ogajnjačen i sa znacima ranijeg zabarivanja), aluvijalna zemljišta, ostali tipovi livadske crnice i ritska crnica karbonatna.

Pod ovim zemljištima nalazi se površina od 17724 ha (20,46 %) i osim aluvijalnih zemljišta, koja su sva pod šumama, ostala zemljišta se koriste kao oranice.

Ovo područje ima takođe i pedološki supstrat pogodan za uzgoj kvalitetnih hrastovih šuma (gajnjače). Gajnjače, kao izuzetno vredna šumska zemljišta, koriste se samo delimično za potrebe podizanja šuma. Veći deo ovih zemljišta koristi se neadekvatno, najčešće kao oranice.

Neproductivnih zemljišta, na području opštine Ruma, ima relativno malo. Veoma loša zemljišta (gajnjača osolođena, ritska crnica beskarbonatna i sa flekama solođa, močvarno glejno zemljište i slatine) nalaze se na 6774 ha ili 11,65 % ukupne površine opštine. Koriste se za pašnjake, delimično su pod šumom, a jedan mali procenat ovih zemljišta je pod njivskim kulturama.

Slika 6. Pedološka karta Vojvodine

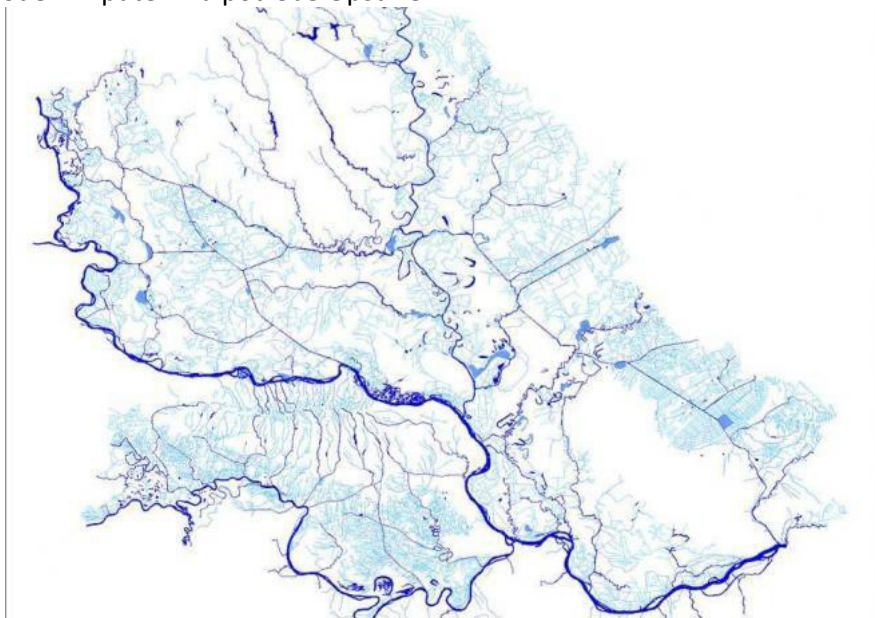
4.5. Hidrografske i hidrogeološke karakteristike

Hidrološke karakteristike opštine Ruma rezultat su klimatskih uticaja, reljefa, geoloških karakteristika, pedološkog sastava zemljišta i vegetacijskih karakteristika. Teritorija Opštine ima neujednačeno rasprostranjene količine podzemnih voda, kako prve (freatske), tako i druge (subarterske i arterske) izdani. Severni deo Opštine siromašan je u pogledu izdašnosti i prvog i drugog vodonosnog sloja. Prvi vodonosni sloj je na dubini od 51-76 m i prostire se jugoistočno od Rume prema Kraljevcima, Dobrincima, Putincima, Donjim Petrovcima, Nikincima i Hrtkovcima. Drugi vodonosni sloj je na dubini od 120 do 138 metara i prostire se jugoistočno od Rume. Treći vodonosni sloj se javlja na dubini od 200-269 m i otkriven

je u centru Rume, a zatim u Vognju i na jugoistoku od Rume. Analiza podzemnih voda prve izdani ukazuje da je opšti pravac toka od severa ka jugu, odnosno reci Savi, te da se linije jednakih dubina kreću od 75 m uz reku Savu do kote 90 m kod Rume. U normalnim kišnim godinama ove podzemne vode ne ugrožavaju svojim nivoom naselja i poljoprivredne površine. Druga izdan se neravnomerno rasprostire na području Opštine, a najmanje je ima u severnom, brdsko-planinskom delu. Površinsku hidrografiju Opštine čine izvori, fruškogorski potoci, reka Sava, zabareni potok Voganj i kanalska mreža. Izvori se u većem broju javljaju bliže Fruškoj gori ili ispod odseka lesne zaravni. Na području Opštine postoje potoci: Stejanovački, Kudoš, Borkovac, Jelence i Međeš.

Sava, kao granična reka, protiče južnim delom Opštine u dužini od oko 30 km. Pad reke na ovom sektoru je vrlo mali (0,098‰) a širina varira između 200m i 600m. U vreme visokih vodostaja savske vode plave niska zemljišta, a pri maksimalnim vodostajima i najviša zemljišta (KO Klenak).

Tokom evolucije rečnog korita reke Save na aluvijalnoj ravni su nastali meandri, mrtvaje i čitav niz većih i manjih bara. Iako je reka Sava plovna čitavim tokom kroz našu zemlju na delu teritorije opštine Ruma ne javlja se praktično nikakav promet roba vodenim putem za potrebe Opštine.

Slika 7. Hidrografska karta Vojvodine

4.6. Seizmičke karakteristike

Prema karti seizmičke rejonizacije Srbije područje Rume se nalazi u zoni VII - VIII stepena MCS skale.

Slika 8. Karta seizmičkog hazarda Republike Srbije – makroseizmički intenzitet za povratni period 475 godina

4.7. Pregled postojećeg stanja i kvaliteta činilaca životne sredine na području na koje se izveštaj odnosi

Decenijski problem životne sredine na teritoriji opštine Ruma predstavlja činjenica da se ukupni zapreminski sadržaj otpada (komunalni, industrijski i opasni), bez predtretmana dugo vremena odlagao na gradsku deponiju, odnosno seoske divlje deponije. Uspostavljanjem Regionalnog sistema upravljanja otpadom i zatvaranjem, odnosno sanacijom i rekultivacijom gradske nesanitarne deponije učinjen je prvi korak ka sprečavanju degradacije životne sredine prostora opštine Ruma.

Kvalitet voda

Površinsku hidrografiju na području Rume čine izvori, fruškogorski potoci, reka Sava, zabareni potok Voganj i kanalska mreža. Na području Opštine Ruma su sledeći potoci: Stejanovački, Kudoš, Borkovac, Jelence i Međeš. Sava, kao granična reka, protiče južnim delom Opštine u dužini od oko 30 km.

Na osnovu Godišnjeg programa monitoringa statusa voda za 2023. godinu, Agencija za zaštitu životne sredine realizovala je Program monitoringa statusa površinskih i podzemnih voda tokom 2023. godine. Ovim monitoringom su obuhvaćeni sledeći vodotoci na posmatranom području: reka Save na profilu Jamena.

Analizom rezultata kvaliteta vode reke Save tokom 2023. godine, na profilu Jamena, utvrđeno je da sledeći parametri odstupaju od propisanih graničnih vrednosti zagađujućih supstanci za II klasu površinskih voda: ukupan fosfor (III), ukupni koliformi su III klase.

Osnovni razlozi zagađivanja vodotokova su:

Industrijski objekti koji, u većoj ili manjoj meri, u zavisnosti od tehnologije i sistema proizvodnih procesa ugrožavaju kvalitet vode. Posebnu opasnost po životnu sredinu predstavlja nepostojanje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda za industrijske

otpadne vode. Tehnološke vode se obično preko lokalnih ispusta kanalizacije iz pogona odvede u recipijent, najčešće bez prethodnog prečišćavanja.

Veliki problem predstavljaju otpadne vode iz naselja. Ne postoji rešen problem sakupljanja, odvođenja i prečišćavanja fekalnih i drugih otpadnih voda, nedovoljno izgrađenost kanalizacije. Otpadne vode se bez prečišćavanja ispuštaju u vodotoke, Domaćinstva u naseljima još uvek koriste sopstvene septičke jame - upojnice koje zagađuju vodu prve izdani. Pražnjenje septičkih jama i izlivanje njihovog sadržaja se vrši bez prečišćavanja.

Na degradaciju životne sredine utiču atmosferske vode čije odvođenje još uvek nije u potpunosti rešeno. Odvođenje atmosferske vode se najčešće vrši sistemom otvorene kanalske mreže do melioracione kanalske mreže.

Naselja, seoskog karaktera, za koje je karakteristično da se u okviru parcele pored stanovanja odvija i proces poljoprivredne proizvodnje (ratarstvo, stočarstvo i dr.). Držanje stoke u naselju i nedovoljno uređena đubrišta za stajnjak, izvor su zagađenja voda. Zagađivanje nastaje usled neadekvatne i prekomerne upotrebe mineralnih đubriva i raznih vrsta pesticida.

Među ostalim zagađivačima voda, kako površinskih tako i podzemnih, treba istaći divlje seoske deponije otpada koje se obično locirane van naselja ali su sanitarno neuređene. Isti problem predstavljaju i stočne grobnice. Filtracijom zagađivača iz ovih deponija kroz zemljište, podzemne i površinske vode se još više hemijski i bakteriološki zagađuju.

Kvalitet vazduha

Zagađenje vazduha potiče od različitih izvora zagađenja: energetske izvori, saobraćaj, industrija. Stalni razvoj vodi povećanju proizvodnih delatnosti, broja stanovnika, pojačanom saobraćaju, masovnijoj upotrebi sirovina i goriva što znači i porast štetnih materija u atmosferi.

Sadržaj polutanata u atmosferi varira i u zavisnosti od godišnjeg doba. Tokom zimskih meseci uočavaju se znatno više koncentracije sumpor-dioksida, suspendovanih čestica i čađi što je rezultat povećane potrošnje energenata koji služe za zagrevanje.

U gradskim sredinama saobraćaj je jedan od dominantnih izvora zagađenja vazduha. Drumski saobraćaj je izvor emisije ugljen-monoksida, ugljovodonika, azotovih oksida i ugljeničnih čestica. Osnovni uzroci emisije ovih zagađujućih supstanci su upotreba goriva niskog kvaliteta i povećan broj vozila.

U 2026. godini vršeno je ispitivanje kvaliteta vazduha u naselju Ruma. Uzorkovanje je vršeno na mernom mestu – Zgrada opštinske uprave Ruma, ul. Glavna 107. Rezultati merenja su pokazali:

- Za ispitivani parametar sumpor dioksid na mernom mestu MM1 za sve dana merenja u periodu od 12.02.2026. do 28.02.2026. godine konstatovano je da su svi pojeđinani rezultati ispitivanja USAGLASENI sa zahtevima koji su definisani kao graniona vrednost u prilogu X, odeljak B Uredbe o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha (Sl. Glasnik RS", br. 11/2010, 75/2010 / 63/2013).
- Za ispitivani parametar azot dioksid mernom mestu MM1 za sve dana merenja u periodu od 12.02.2026. do 28.02.2026. godine konstatovano je da su svi pojeđinani rezultati ispitivanja USAGLASENI sa zahtevima koji su definisani kao graniona vrednost u prilogu X, odeljak B Uredbe o uslovima za

monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha („Sl. Glasnik RS", br. 11/2010, 75/2010 i 63/2013).

- Za ispitivani parametar na mernom mestu MMi za sve dana merenja u periodu od 12.02.2026. do 28.02.2026. godine konstatovano je da su svi poedinani rezultati ispitivanja USAGLASENI sa zahtevima koji su definisani kao maksimalno dozvoljena vrednost u prilogu XV, odeljak A Uredbe o slovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha („Sl. glasnik RS", br. 11/2010, 75/2010 i 63/2013).
- Za za ispitivani parametar ukupne talone materije mernom mestu MM1 za period merenja od 12.02.2026. do 28.02.2026. godine konstatovano je da su svi poedinani rezultati ispitivanja USAGLASENI sa zahtevima koji su definisani kao maksimalno dozvoljena vrednost u prilogu XV, odeljak A Uredbe o slovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha („Sl. glasnik RS", br. 11/2010, 75/2010 i 63/2013).

Kvalitet zemljišta

Zemljište predstavlja vrlo složen sistem. Ovaj sistem je osetljiv na različite uticaje. Usled tih uticaja dolazi do većih ili manjih promena u domenu faza degradacije, destrukcije i totalnog isključenja. Posmatrano područje je pretežno poljoprivredno, ravničarsko. Karakterišu ga veće obradive poljoprivredne površine, kao i površine pod šumama, a sve to delom u stambenim zonama (individualno stanovanje), dok manje površine zauzimaju livade i neplodno zemljište.

Na zagađivanje zemljišta dominantno utiču:

- saobraćaj duž saobraćajnica (površinske vode sa kolovoza, taloženje izduvnih gasova Pb i CaCl_2 u zimskom periodu) i mineralnih đubriva,
- nekontrolisana upotreba agrohemijjskih sredstava – pesticida,
- neadekvatno deponovanje čvrstog otpada (zagađivanje tla mikroorganizmima, metalima i dr.) i
- druge neplanske aktivnosti (nekontrolisano odlaganje čvrstog i tečnog otpada duž saobraćajnica i sl.).

Opština Ruma se nalazi na černozenom, tj. najkvalitetnijem zemljištu. Međutim, pored prirodnih karakteristika, kvalitet poljoprivrednog zemljišta zavisi i od primenjene politike đubrenja i stanja stočarstva. Kontrolu kvaliteta poljoprivrednog zemljišta na teritoriji opštine Ruma sprovodi Poljoprivredna stručna služba Ruma. Tokom 2019. godine je izvršena agrohemijjska analiza zemljišta sa 2.200 parcela, u 18 katastarskih opština na teritoriji opštine Ruma. U okviru analize posmatrane su sledeće kategorije:

- Kiselost zemljišta (aktivna kiselost pH u H_2O , supstituciona kiselost pH u 1M KCl);
- Sadržaj CaCO_3 ;
- Sadržaj humusa;
- Sadržaj azota;
- Sadržaj lakopristupačnog kalijuma i
- Sadržaj lakopristupačnog fosfora.

Prema dostavljenim vrednostima ispitivanja, a u pogledu pH vrednosti zemljišta, najveći broj uzoraka pripada klasi zemljišta u rasponu od neutralnog do srednje alkalnog (pH vrednosti u rasponu od 6,61 do 8,50). Optimalne vrednosti za poljoprivredu variraju u zavisnosti od kultura, ali se najčešće kreću u rasponu od 6,00

do 7,50 – neutralna i slabo alkalna zemljišta. Od 2.200 uzoraka zemljišta, 45% se nalazi u ovom rasponu, dok je 41% zemljišta u klasi srednje alkalnih (viša pH vrednost). U pogledu karbonatnosti zemljišta, ni jedan od uzoraka nije ukazivao na klasu beskarbonatnih zemljišta. Najveći broj uzoraka (33,45%) pripada klasi srednje karbonatnih zemljišta. Dodatnih 38% uzoraka zemljišta pripada klasi karbonatnih i jako karbonatnih zemljišta. Ovo je značajan podatak za očuvanje povoljnih vrednosti pH zemljišta, tj. veća količina karbonata predstavlja svojevrsnu „branu“ od prekomerne kiselosti zemljišta, koja nepovoljno utiče na poljoprivrednu aktivnost. Uzorci zemljišta ukazuju na dobru obezbeđenost azotom kod 75% obuhvaćenih parcela. Sadržaj kalijuma je u najvećem broju uzoraka visok (Plan razvoja opštine Ruma 2021 – 2030. godine).

Buka

Dominantni izvor buke na području predstavlja drumski saobraćaj koji se odvija na državnom putu broj A8 (Ruma-Šabac) kao i većem broj državnih puteva IB, IIA, IIB reda i lokalnoj saobraćajnoj mreži. Odnosno, železnički saobraćaj koji se odvija na regionalnoj pruži broj 211 Ruma – Šabac – Rasputnica Donja Borina – državna granica – (Zvornik Novi). Uticaj saobraćajne buke ima najveći uticaj u zoni uz saobraćajnicu, a njeni nivoi zavise od obima saobraćaja, sastava saobraćajnog toka, tehničko-tehnoloških karakteristika saobraćajnice i njenog stanja.

Kao dodatni izvor buke mogu se pojaviti industrijska postrojenja, koja u zavisnosti od svoje veličine i tehnologije rada uglavnom imaju lokalni karakter i čiji je uticaj ograničen na njeno neposredno okruženje.

Zaštićena prirodna dobra

Prema podacima sadržanim u Prostornom planu opštine Ruma, odnosno za Plan, od strane Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode, izdatim uslovima zaštite prirode broj 03019-307/3 od 20.03.2026., na području opštine Ruma nalaze se sledeće prostorne celine značajne za zaštitu i očuvanje biodiverziteta:

1. Zaštićena područja
  - Specijalni rezervat prirode "Obedska bara" definisana na osnovu Uredbe o zaštiti Specijalnog rezervata prirode "Obedska bara" ("Službeni glasnik RS", br. 56/94 i 81/2008);
  - Zaštićeno stanište "Bara Trskovača" definisano na osnovu Odluke o proglašenju Zaštićenog staništa "Bara Trskovača" („Sl. list opština Srema“, br. 26/2011);
2. Zaštitna zona Nacionalnog parka „Fruška gora“ definisana Prostornim planom područja posebne namene „Fruška gora“ do 2022. godine („Sl. list APV“, br. 8/2019);
3. Evidentirano prirodno dobro:
  - Spomenik prirode „Lesni profil ciglane u Rumi“
4. Staništa strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta definisana Pravilnikom o proglašenju i zaštiti strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva („Sl. glasnik RS“, br. 5/2010, 47/2011, 32/2016 i 98/2016):
  - PEC04a (naziv „Baradinci“)
  - RUM01a (naziv „Hrastova šuma kod Hrtkovaca“)
  - RUM01b (naziv „Hrastova šuma kod Hrtkovaca“)

- RUM02b (naziv „Karkuša“)
  - RUM02c (naziv „Senjajske bare“)
  - RUM02d (naziv „Senjajske bare 1“)
  - RUM04a (naziv „Pašnjaci južno, severno i zapadno od Stejanovaca“)
  - RUM04b (naziv „Pašnjaci južno, severno i zapadno od Stejanovaca“)
  - RUM05b (naziv „Pašnjaci kod Pavlovaca“)
  - RUM05c (naziv „Pašnjaci kod Pavlovaca“)
  - RUM06 (naziv „Akumulacija Kudoš“)
  - RUM07 (naziv „Akumulacija Dobrodol“)
  - RUM10a (naziv „Hrastova šuma kod Nikinaca“)
  - RUM10c (naziv „Hrastova šuma kod Nikinaca“)
  - RUM11 (naziv „Brod kod Buđanovaca“)
5. Ekološki koridori:
- Međunarodni ekološki koridor reka Sava
  - Regionalni ekološki koridori kanali Jarčina i Šalovrenac
  - Lokalni ekološki koridori: Međeš, Mančelov gat, Kornjača, Jelenački potok, Kudoš;
6. Ekološki značajna područja definisana Uredbom o ekološkoj mreži („Sl. glasnik RS“, br. 102/2010):
- Emerald područje Obedska bara sa kodom RS0000003;
  - Međunarodno značajna područja za biljke (IPA): Obedska bara i Fruška gora i Koviljsko-petrovaradinski rit;
  - Međunarodno značajna područja za ptice (IBA): Obedska bara sa kodom RS020IBA i Fruška gora sa kodom RS019IBA;
- Ramsarsko područje Obedska bara sa kodom 3RS001;

5. Procena mogućih neposrednih, posrednih, kumulativnih, prekograničnih, kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih, trajnih i privremenih, pozitivnih i negativnih uticaja sprovođenja plana i programa na činioce životne sredine na predmetnom području

Procena mogućih uticaja plana na životnu sredinu, prema Zakonu, sadrži sledeće elemente:

- 1) prikaz procenjenih uticaja varijantnih rešenja plana povoljnih sa stanovišta zaštite životne sredine sa opisom mera za sprečavanje i ograničavanje negativnih, odnosno uvećanje pozitivnih uticaja na životnu sredinu;
- 2) poređenje varijantnih rešenja i prikaz razloga za izbor najpovoljnijeg rešenja;
- 3) prikaz procenjenih uticaja plana na životnu sredinu sa opisom mera za sprečavanje i ograničavanje negativnih, odnosno uvećanje pozitivnih uticaja na životnu sredinu;
- 4) način na koji su pri proceni uticaja uzeti u obzir činioci životne sredine uključujući podatke o: vazduhu, vodi, zemljištu, klimi, jonizujućem i nejonizujućem zračenju, buci i vibracijama, biljnom i životinjskom svetu, staništima i biodiverzitetu; zaštićenim prirodnim dobrima; stanovništvu, zdravlju ljudi, gradovima i drugim naseljima, kulturno-istorijskoj baštini, infrastrukturnim, industrijskim i drugim objektima ili drugim stvorenim vrednostima;
- 5) način na koji su pri proceni uzete u obzir karakteristike uticaja: verovatnoća, intenzitet, složenost/reverzibilnost, vremenska dimenzija (trajanje, učestalost, ponavljanje), prostorna dimenzija (lokacija, geografska oblast, broj izloženih stanovnika, prekogranična priroda uticaja), kumulativna i sinergijska priroda uticaja.

5.1. Prikaz varijantnih rešenja

U ovom izveštaju prikazani su rezultati strateške procene uticaja varijante da se Lokalni plan upravljanja otpadom ne usvoji i varijante da se Lokalni plan usvoji i sprovede. Ukupni efekti plana, pa i uticaji na životnu sredinu, mogu se utvrditi samo poređenjem sa postojećim stanjem, sa ciljevima i varijantnim rešenjima plana. Za planove dužeg vremenskog horizonta i sa većom neizvesnošću realizacije, metod izrade scenarija modela razvoja omogućuje procenu pozitivnih i negativnih efekata varijantnih rešenja plana.

Zakon ne propisuje šta su to varijantna rešenja plana koja podležu strateškoj proceni uticaja, ali u praksi se moraju razmatrati najmanje dve varijante:

- 1) Varijanta da se plan ne usvoji, i
- 2) Varijanta da se plan usvoji i sprovede.

Varijanta da se plan ne usvoji

Ukoliko se ne sprovede predloženi Plan, dosadašnje nepovoljne tendencije u upravljanju otpadom na lokalnom nivou se nastavljaju. Upravljanje otpadom na području plana će se verovatno nastaviti prema sledećem scenariju:

- nedovoljno odvojeno sakupljanje otpada u smislu odvajanja reciklabilnog otpada, posebnih tokova otpada,
- neadekvatno sakupljanje opasnog otpada,

- nemogućnost adekvatnog zbrinjavanja otpada od građenja i rušenja
- nastavak odlaganja otpada na seoskim divljim deponijama,
- nepovoljni uslovi za ostvarivanje pozitivnih razvojnih efekata,
- neće postojati uslovi za obezbeđenje adekvatne zaštite životne sredine, tako da ne budu ugroženi kvalitet voda, vazduha i zemljišta,
- nastavljanje narušavanja predeonog lika i degradacije prostora, i slično.

Pri definisanju obuhvata plana uzeti su u obzir svi relevantni faktori: prethodne planske osnove, postojeća tendencija prostornog razvoja, uočena problematika i dr.

Varijanta da se plan usvoji i sprovede

Ukoliko se plan usvoji, opština Ruma će se dalje razvijati u okviru Regiona i graditi kapacitete za postizanje nacionalnih i EU ciljeva iz oblasti upravljanja otpadom kroz:

- minimiziranje negativnog uticaja otpada na životnu sredinu, poboljšanje efikasnosti korišćenja resursa u opštini kao i definisanje mera i principa pomoću kojih se negativni uticaji dosadašnjeg načina upravljanja otpadom svode na najmanju moguću meru po životnu sredinu.
- Definisanje smernica za odlaganje čvrstog komunalnog otpada na Sanitarnu – regionalnu deponiju, uz poštovanje principa zaštite životne sredine u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom;
- Direktan uticaj na smanjenje količine otpada koji se proizvodi, a samim tim i odlaže, na povećanje količine otpada koji se sakuplja, na uvođenje primarne reciklaže i stroge kontrole procesa upravljanja otpadom, a sve u cilju zaštite zdravlja ljudi i životne sredine;
- Odabir lokacije i izgradnju centra za sakupljanje u cilju usaglašavanja sa Regionalnim planom upravljanja otpadom, odnosno u cilju efikasnog upravljanja posebnim tokovima otpada, a pogotovu otpada od građenja i rušenja;
- Postavljanje temelja za maksimalno iskorišćenje otpada kroz povećanu reciklažu i kompostiranje;
- Zatvaranje i sanaciju najvećeg broja divljih seoskih deponija;

5.2. Procena uticaja varijantnih rešenja

Planom su date mere i aktivnosti, u okviru kojih nisu predviđena varijantna rešenja, ali se u izradi strateške procene razmatraju dve varijante:

- 1) varijanta da se Plan usvoji i implementira i
- 2) varijanta da se Plan ne usvoji i ne implementira.

U tabelama su vrednovani uticaji u skladu sa tabelom vrednovanja ključnih kriterijuma i u odnosu na varijantna rešenja.

Varijantno rešenje u slučaju nerealizovanja Plana

U slučaju nerealizovanja Plana, postojeći stepen degradiranosti medijuma životne sredine će se zadržati.

Tabela 6: Procena uticaja u odnosu na ciljeve strateške procene uticaja u varijanti da se plan ne primeni

Broj	Ciljevi SPU
1.	Implementacija sistema odvojenog sakupljanja otpada, sistem dve kante. Plansko determinisanje sistema primarne selekcije i prikupljanja otpada u gradskim i seoskim sredinama.
2.	Planiranje i izgradnja centra za sakupljanje (reciklažnog dvorišta).
3.	Zatvaranje i sanacija seoskih divljih deponija.
4.	Smanjenje količine otpada za deponovanje unapređenjem sistema prikupljanja otpada, primenom separacije otpada.
5.	Povećanje stope odvojenog i adekvatnog sakupljanja posebnih tokova otpada uključujući i otpad od građenja i rušenja, kao i biorazgradivi otpad.
6.	Smanjiti emisije štetnih materija u vazduh
7.	Smanjiti emisiju buke
8.	Unaprediti kvalitet površinskih i podzemnih voda saniranjem divljih smetlišta u blizini vodotokova
9.	Sprečiti incidentna nekontrolisana ispuštanja zagađujućih materija u vode i zemljište
10.	Očuvanje eko-sistema, unapređenja predela i unapređenje efikasnosti zaštite na principima održivosti
11.	Poboljšati informisanje i obuku stanovništva za zaštitu životne sredine i obezbediti učešće javnosti u donošenju odluka koje mogu imati uticaja na kvalitet životne sredine
12.	Unapređenje inspekcijskog nadzora i monitoringa životne sredine

Tabela 7: Procena uticaja planskih aktivnosti u odnosu na ciljeve strateške procene u varijanti da se Plan ne realizuje

OBLAST PLANSKIH REŠENJA	CILJEVI STRATEŠKE PROCENE UTICAJA											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Upravljanje otpadom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Upravljanje kvalitetom vazduha	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0
Zaštita od buke	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0
Zaštita voda i zemljišta	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0
Očuvanje biodiverziteta i unapređenje predela	0	0	0	0	0	-	0	0	0	-	0	0
Jačanje institucionalne sposobnosti za zaštitu životne sredine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-

Značenje simbola: ukupno pozitivan uticaj;   ukupno negativan uticaj; 0 nema direktnog uticaja ili nejasan uticaj

Varijantno rešenje u slučaju realizovanja Plana

Tabela 8: Procena uticaja u odnosu na ciljeve strateške procene uticaja u varijanti da se plan primeni

Broj	Ciljevi SPU
1.	Implementacija sistema odvojenog sakupljanja otpada, sistem dve kante. Plansko determinisanje sistema primarne selekcije i prikupljanja otpada u gradskim i seoskim sredinama.
2.	Planiranje i izgradnja centra za sakupljanje (reciklažnog dvorišta).
3.	Zatvaranje i sanacija seoskih divljih deponija.
4.	Smanjenje količine otpada za deponovanje unapređenjem sistema prikupljanja otpada, primenom separacije otpada.
5.	Povećanje stope odvojenog i adekvatnog sakupljanja posebnih tokova otpada uključujući i otpad od građenja i rušenja, kao i biorazgradivi otpad.
6.	Smanjiti emisije štetnih materija u vazduh
7.	Smanjiti emisiju buke
8.	Unaprediti kvalitet površinskih i podzemnih voda saniranjem divljih smetlišta u blizini vodotokova
9.	Sprečiti incidentna nekontrolisana ispuštanja zagađujućih materija u vode i zemljište
10.	Očuvanje eko-sistema, unapređenja predela i unapređenje efikasnosti zaštite na principima održivosti
11.	Poboljšati informisanje i obuku stanovništva za zaštitu životne sredine i obezbediti učešće javnosti u donošenju odluka koje mogu imati uticaja na kvalitet životne sredine
12.	Unapređenje inspekcijskog nadzora i monitoringa životne sredine

Tabela 9: Procena uticaja planskih aktivnosti u odnosu na ciljeve strateške procene u varijanti da se Plan realizuje

OBLAST PLANSKIH REŠENJA	CILJEVI STRATEŠKE PROCENE UTICAJA											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Upravljanje otpadom	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Upravljanje kvalitetom vazduha	0	+	+	+	+	0	0	0	0	0	0	0
Zaštita od buke	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0
Zaštita voda i zemljišta	0	+	+	0	0	0	0	0	0	+	0	0
Očuvanje biodiverziteta i unapređenje predela	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0
Jačanje institucionalne sposobnosti za zaštitu životne sredine	0	0	0	0	0	0	0	0	0		+	+

Značenje simbola: + ukupno pozitivan uticaj; - ukupno negativan uticaj; 0 nema direktnog uticaja ili nejasan uticaj

Na osnovu iznetog može se zaključiti da je varijanta donošenja predloženog plana znatno povoljnija u odnosu na varijantu da se plan ne donese.

5.3. Karakter navedenih uticaja

Postupak ocenjivanja kvaliteta životne sredine i očekivanih efekata Plana, vršen je na osnovu vrednovanja mogućih ekoloških uticaja (pozitivnih i negativnih).

Veličina uticaja predstavlja prikaz štete ili koristi od procenjenog delovanja na kvalitet vazduha, kvalitet površinskih i podzemnih voda, zemljišta, pejzažne karakteristike prostorne celine, prirodna i kulturna dobra i kvalitet životne sredine.

Značaj uticaja predstavlja razmere fizičkog prostora koji može biti izložen delovanju promena u sredini. Uticaji, odnosno posledice, prema karakteristikama ocenjeni su negativnim ili pozitivnim predznakom.

Uticaji, odnosno posledice, prema veličini promena se ocenjuju brojevima od -3 do +3, gde se znak minus odnosi na negativne, a znak plus na pozitivne promene.

Tabela 10: Kriterijumi za ocenjivanje veličine uticaja

Veličina uticaja	Oznaka	Opis
Kritičan	-3	Preopterećuje kapacitet prostora
Veći	-2	U većoj meri narušava životnu sredinu
Manji	-1	U manjoj meri narušava životnu sredinu
Nema uticaja	0	Nema uticaja ili nejasan uticaj
Pozitivan	+1	Manje pozitivne promene u životnoj sredini
Povoljan	+2	Povoljne promene kvaliteta životne sredine
Vrlo povoljan	+3	Promene bitno poboljšavaju kvalitet života

Tabela 11: Kriterijumi za ocenjivanje prostornih razmera uticaja

Razmere uticaja	Oznaka	Opis
Regionalni	R	Moguć uticaj na regionalnom nivou
Opštinski	O	Moguć uticaj na prostoru opštine
Lokalni	L	Moguć uticaj u nekoj zoni ili delu grada

Verovatnoća da će se neki procenjeni uticaj dogoditi u stvarnosti takođe predstavlja važan kriterijum za donošenje odluka u toku izrade Plana. Verovatnoća uticaja određuje se prema sledećoj skali:

Tabela 12: Skala za procenu verovatnoće uticaja

Verovatnoća	Oznaka	Opis
100%	W	Uticaj izvestan
Više od 50%	V	Uticaj verovatan
Manje od 50%	M	Uticaj moguć
Manje od 1%	N	Uticaj nije verovatan

Pored toga, dodatni kriterijumi se mogu izvesti prema vremenu trajanja uticaja, odnosno posledica. U tom smislu mogu se definisati privremeni-povremeni (P) i dugotrajni (D) efekti.

Uticaji od strateškog značaja za plan su oni koji imaju jak ili veći (pozitivan ili negativan) efekat na celom području plana ili na višem (regionalnom ili državnom) nivou planiranja. Na osnovu procene uticaja pojedinačnih planskih rešenja na ciljeve strateške procene, utvrđuju su značajni strateški uticaji.

U narednoj tabeli data su planska rešenja obuhvaćena procenom uticaja:

Tabela 13: Planska rešenja obuhvaćena procenom uticaja

Oznaka	Plansko rešenje
1.	Integralno upravljanje komunalnim otpadom na lokalnom nivou, a u okviru regiona
2.	Izgradnja centra za sakupljanje (reciklažnog dvorišta).
3.	Zatvaranje i sanacija seoskih divljih deponija.
4.	Zaštita kvaliteta vazduha
5.	Zaštita od buke
6.	Zaštita površinskih i podzemnih voda saniranjem divljih smetlišta u blizini vodotokova
7.	Zaštita biodiverziteta
8.	Unapređenje predeonih karakteristika
9.	Informisanje i obuka stanovništva u domenu ti životne sredine
10.	Unapređenje inspekcijskog nadzora i monitoringa životne sredine

Tabela 14: Procena veličine uticaja planskih rešenja na životnu sredinu i elemente održivog razvoja

	Ciljevi strateške procene	Planska rešenja									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Implementacija sistema odvojenog sakupljanja otpada, sistem dve kante. Plansko determinisanje sistema primarne selekcije i prikupljanja otpada u gradskim i seoskim sredinama.	+3	+3	0	0	0	0	+3	+1	+2	0
2.	Planiranje i izgradnja centra za sakupljanje (reciklažnog dvorišta).	+3	+3	0	+1	0	+3	+2	+2	+3	+1
3.	Zatvaranje i sanacija seoskih	+3	+3	+3	+3	0	+3	+3	+3	+2	+2

	divljih deponija.										
4.	Smanjenje količine otpada za deponovanje unapređenjem sistema prikupljanja otpada, primenom separacije otpada.	+3	+3	+1	+2	0	+3	+3	+3	+3	+2
5.	Povećanje stope odvojenog i adekvatnog sakupljanja posebnih tokova otpada uključujući i otpad od građenja i rušenja, kao i biorazgradivi otpad.	+3	+3	+1	+2	0	+3	+3	+3	+3	+2
6.	Smanjiti emisije štetnih materija u vazduh	+3	+2	+2	+3	0	0	0	0	0	0
7.	Smanjiti emisiju buke	+2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8.	Unaprediti kvalitet površinskih i podzemnih voda saniranjem divljih smetlišta u blizini vodotokova	+3	+3	+3	0	0	+3	+2	+2	0	0
9.	Sprečiti incidentna nekontrolisana ispuštanja zagađujućih materija u vode i zemljište	+2	+3	+3	0	0	+3	0	0	0	0
10.	Očuvanje ekosistema, unapređenja predela i unapređenje efikasnosti zaštite na principima održivosti	+3	+3	+3	+2	0	+2	0	0	+1	+2
11.	Poboljšati informisanje i obuku stanovništva za zaštitu životne sredine i obezbediti učešće javnosti u donošenju odluka koje mogu imati	+1	+1	+1	0	0	0	0	0	+3	+2

	uticaja na kvalitet životne sredine										
12.	Unapređenje inspekcijskog nadzora i monitoringa životne sredine	+3	+2	0	0	0	0	0	0	+3	+3

Tabela 15: Procena prostornih razmera uticaja planskih rešenja na životnu sredinu i elemente održivog razvoja

	Ciljevi strateške procene	Planska rešenja									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Implementacija sistema odvojenog sakupljanja otpada, sistem dve kante. Plansko determinisanje sistema primarne selekcije i prikupljanja otpada u gradskim i seoskim sredinama.	R	O	O							
2.	Planiranje i izgradnja centra za sakupljanje (reciklažnog dvorišta).	R		O							
3.	Zatvaranje i sanacija seoskih divljih deponija.						O				
4.	Smanjenje količine otpada za deponovanje unapređenjem sistema prikupljanja otpada, primenom separacije otpada.	R	O	O	R		O				
5.	Povećanje stope odvojenog i adekvatnog sakupljanja posebnih tokova otpada uključujući i otpad od građenja i rušenja, kao i biorazgradivi otpad.	O			R					O	O
6.	Smanjiti emisije	O	O	O		O					

	štetnih materija u vazduh										
7.	Smanjiti emisiju buke						O				
8.	Unaprediti kvalitet površinskih i podzemnih voda saniranjem divljih smetlišta u blizini vodotokova						O				
9.	Sprečiti incidentna nekontrolisana ispuštanja zagađujućih materija u vode i zemljište	O	O	O			L	L			
10.	Očuvanje ekosistema, unapređenja predela i unapređenje efikasnosti zaštite na principima održivosti	O	O					O	O		
11.	Poboljšati informisanje i obuku stanovništva za zaštitu životne sredine i obezbediti učešće javnosti u donošenju odluka koje mogu imati uticaja na kvalitet životne sredine	O								O	O
12.	Unapređenje inspeksijskog nadzora i monitoringa životne sredine	O								O	O

Tabela 16: Identifikacija i evaluacija strateški značajnih uticaja planskih rešenja na životnu sredinu i održivi razvoj

Oznaka	Plansko rešenje	Identifikacija i evaluacija značajnih uticaja		Obrazloženje
		Oznaka cilja SPU	Rang	
1.	Integralno upravljanje komunalnim otpadom na lokalnom nivou, a u okviru regiona	1., 4., 5.	R+3W	Planirane aktivnosti ostvariće značajan dugotrajan uticaj na području opštine i regiona. Jak i izvestan pozitivan uticaj ostvariće se smanjivanjem količina komunalnog otpada koji se definitivno odlaže na regionalnu deponiju. Verovatno će se značajno smanjiti kontaminacija vazduha, zemljišta i podzemnih i površinskih voda. Takođe, povoljan je uticaj na unapređenje kvaliteta površinskih i podzemnih voda, kao i na očuvanje kvalitetnog obradivog zemljišta.
2.	Izgradnja centra za sakupljanje (reciklažnog dvorišta).	2., 5.	R+3W	Izgradnjom centra za sakupljanje omogućiće se povećanje stope odvojenog i adekvatnog sakupljanja posebnih tokova otpada uključujući i otpad od građenja i rušenja, kao i biorazgradivi otpad.
3.	Zatvaranje i sanacija seoskih divljih deponija.	3.	O+3W	Vrlo verovatan jak pozitivan uticaj na kvalitet površinskih i podzemnih voda na opštinskom nivou
4.	Zaštita kvaliteta vazduha	6.	O+3W	Izvestan dugotrajan uticaj na opštinskom nivou.
5.	Zaštita od buke	7.	O+2M	Moguć dugotrajan uticaj na opštinskom nivou, primenom mera zaštite od buke
6.	Zaštita površinskih i podzemnih voda saniranjem divljih smetlišta u blizini vodotokova	8., 9	O+2W	Vrlo verovatan jak dugotrajan uticaj na kvalitet površinskih i podzemnih voda na opštinskom nivou
7.	Zaštita biodiverziteta	10.	O+3W	Verovatan jak pozitivan uticaj na biodiverzitet na pojedinačnim lokalitetima

8.	Unapređenje predeonih karakteristika	10.	O+3M	Moguć veći dugotrajni uticaj na unapređenje predeonih osobenosti na opštinskom nivou
9.	Informisanje i obuka stanovništva u domenu ti životne sredine	11.	O+3M	Moguć veći dugotrajni uticaj na javnu svest u domenu zaštite životne sredine
10.	Unapređenje inspekcijskog nadzora i monitoringa životne sredine	12.	O+3M	Moguć dugotrajni uticaj na lokalnom nivou sprovođenjem nadzora i monitoringa

5.4. Kumulativni i sinergetski efekti

U skladu sa Zakonom, strateška procena uticaja treba da obuhvati i procenu kumulativnih i sinergetskih efekata. Ovi efekti su delom identifikovani u prethodnim tačkama Izveštaja, ali značajni efekti mogu nastati kao rezultat interakcije između brojnih manjih uticaja postojećih objekata i aktivnosti i različitih planiranih aktivnosti u području plana.

Kumulativni efekti nastaju kada pojedinačna planska rešenja nemaju značajan uticaj, a nekoliko individualnih efekata zajedno mogu da imaju značajan efekat. Kao primer se može navesti zagađivanje vazduha, voda ili porast nivoa buke. Sinergetski efekti nastaju u interakciji pojedinačnih uticaja koji proizvode ukupni efekat koji je veći od prostog zbira pojedinačnih uticaja. Sinergetski efekti se najčešće manifestuju kod ljudskih zajednica i prirodnih staništa.

Kumulativni i sinergetski efekti planskih rešenja su isključivo pozitivni.

Tabela 17: Identifikacija mogućih kumulativnih i sinergetskih efekata

Interakcija planskih rešenja	Oblast strateške procene
1, 2, 4, 6	Upravljanje otpadom
	Unapređenje integralnog upravljanja otpadom, značajno poboljšanje upravljanja otpadom
2, 3, 4	Upravljanje kvalitetom vazduha
	Pozitivan uticaj usled smanjenja emisije štetnih materija u vazduh
5	Zaštita od buke
	Pozitivan uticaj na smanjenje ekspozicije stanovništva buci povišenim emisijama primenom planskih mera zaštite
2, 3, 6	Zaštita voda i zemljišta
	Pozitivan uticaj održivog korišćenja poljoprivrednog i šumskog zemljišta, planiranih mera za integralno upravljanje otpadom
3, 4, 5, 6, 7, 8	Očuvanje biodiverziteta i unapređenje predela

	Mogući pozitivni efekti unapređenja poljoprivrednih, šumskih i vodnih staništa. Unapređenje predeonih osobina u zonama zaštićenih kulturnih dobara i turističkih centara
1, 9, 10	Jačanje isititucionalne sposobnosti za zaštitu životne sredine
	Pozitivni efekti usled informisanja i obuke stanovništva i obezbeđenja učešća javnosti u donošenju odluka i unapređenja nadzora i monitoringa životne sredine

5.5. Rezime značajnih uticaja Plana

Na osnovu evaluacije značaja uticaja zaključuje se da implementacija plana ne proizvodi strateški značajne negativne uticaje na celom planskom području.

Planom je predviđena izgradnja centra za sakupljanje otpada (reciklažnog dvorišta) u okviru Regionalnog sistema za upravljanje otpadom. Izgradnjom centra za sakupljanje u mnogome bi se povećao udeo adekvatnog zbrinjavanja posebnih tokova otpada, biorazgradivog otpada, odnosno opasnog otpada. Ono što je najvažnije, ovo bitno utiče na očuvanje životne sredine. Takođe, identifikovani su sledeći pozitivni značajni uticaji:

1) Životna sredina

- kvalitet voda: očuvanje i poboljšanje kvaliteta voda sanacijom i zatvaranjem postojećih seoskih divljih smetlišta;
- kvalitet zemljišta: smanjenje kontaminacije zemljišta u poljoprivredi zbog kontrolisanog prikupljanja i odlaganja komunalnog otpada;
- biodiverzitet, zaštićena prirodna dobra, predeo: unapređenje zahvaljujući planiranim merama i programima zaštite prirodnih vrednosti; unapređenje predela.

2) Društveno-ekonomska pitanja

- naseljenost: usporavanje depopulacije, unapređenjem javnih službi, komunalne infrastrukture i privrednih aktivnosti u oblasti prerade sekundarnih sirovina;
- zaposlenost: povećanje zaposlenosti kroz izgradnju i razvoj prateće reciklažne industrije;
- zdravlje stanovništva: planirani uslovi za obezbeđenje zaštite površinskih i podzemnih voda i tla i smanjenje izloženosti zagađenom vazduhu.

3) Kumulativni i sinergetski efekti

Kumulativni efekti nastaju kada pojedinačna planska rešenja nemaju značajan uticaj, a nekoliko individualnih efekata zajedno mogu da imaju značajan efekat. Kao primer se može navesti zagađivanje vazduha, voda ili porast nivoa buke.

Sinergetski efekti nastaju u interakciji pojedinačnih uticaja koji proizvode ukupni efekat koji je veći od prostog zbira pojedinačnih uticaja. Sinergetski efekti se najčešće manifestuju kod ljudskih zajednica i prirodnih staništa.

6. Predlog mera predviđenih za sprečavanje i/ili smanjenje procenjenih negativnih uticaja na životnu sredinu

6.1. Planska koncepcija zaštite životne sredine

Planska koncepcija zasniva se na zaštiti i unapređenju kvaliteta životne sredine u implementaciji regionalnog sistema sakupljanja otpada “dve kante”, izgradnji centra za sakupljanje u cilju odvojenog sakupljanja posebnih tokova otpada, otpada od građenja i rušenja odnosno biorazgradivog otpada, sanaciji postojećih seoskih divljih deponija, čišćenju od kabastog i opasnog otpada, smanjenju količine otpada za deponovanje unapređenjem sistema prikupljanja otpada.

Za realizaciju pojedinih planiranih aktivnosti koje su predviđene Planom, a pogotovo za realizaciju centra za sakupljanje, obavezno je sledeće:

- Izrada planske dokumentacije / urbanističkih dokumenata;
- Ishodovanje mera zaštite i sprečavanja negativnih uticaja na životnu sredinu od nadležnih institucija vezano za određivanje lokacije centra za sakupljanje, a pogotovo Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode;
- Učešće javnosti u procesu planiranja i realizacije aktivnosti;

6.2. Zaštita vazduha

Zaštita vazduha u obuhvatu Plana, ostvariće se formiranjem zaštitnog zelenila obodom budućeg centra za sakupljanje. Adekvatnim izborom i rasporedom dendroloških vrsta biće ostvarene i druge sanitarno-higijenske funkcije zelenila.

Smernice i mere zaštite vazduha:

- zaštitu vazduha od zagađivanja sprovoditi kao integralni deo monitoringa kvaliteta vazduha na području opštine Ruma;

6.3. Zaštita voda

Površinske vode treba čuvati od zagađenja tretmanom otpadnih voda u postrojenju za prečišćavanje voda, primarnim prečišćavanje atmosferskih otpadnih voda sa platoa budućeg centra za sakupljanje, odnosno sprečavanjem neplanskog deponovanja duž vodne infrastrukture. Otpadne vode, bez obzira na stepen prečišćavanja, ne mogu se ispuštati u područja izvorišta vodosnabdevanja.

Upravljanje kvalitetom voda vrši se preko: dobre zaštite voda, monitoringa kvaliteta voda obezbeđenim u kontrolisanim i akreditovanim laboratorijama i formiranje baze podataka u elektronskoj formi.

6.4. Zaštita zemljišta

Radi zaštite i sprečavanja nepovoljnog uticaja na kvalitet zemljišta potrebno je preduzimati sledeće mere:

- obezbediti uslove za čišćenje svih divljih deponija i sprečiti njihovo obnavljanje,
- unapređenje upravljanja rizikom od udesa većih razmera obezbediti izradom programa za integralnu procenu rizika od udesa pri skladištenju, prevozu i korišćenju

opasnih i štetnih materija na teritoriji naselja, uključujući i izradu planova zaštite od udesa većih razmera na teritoriji naselja kojim će se predvideti preventivne i operative mere zaštite, reagovanja i postupke sanacije za slučaj havarijskog izlivanja opasnih materija u okolinu,

– kod određivanja trasa infrastrukturnih sistema u prostoru, poljoprivredno zemljište se mora u najvećoj mogućoj meri štititi, naročito izbegavanjem fragmentacije.

Upravljanje zaštitom poljoprivrednog zemljišta treba da se vrši kroz: angažovanje akreditovane institucije na lokalnom nivou za vršenje ispitivanja fizičkih, hemijskih i bioloških osobina zemljišta kao i obavljanje kontinuiranog monitoringa zemljišta, proizvodnjom organski zdrave hrane po standardima EU, izvršenom klasifikacijom zemljišta, postojanjem usko specijalizovane regionalne institucije za gazdovanje zemljištem sa adekvatnim stručnim službama sa osmišljenim planovima rada, postojanjem adekvatnog i savremenog sistema za navodnjavanje, zaštitom zemljišta od poplava, ukupnjavanjem poljoprivrednih površina, edukacijom poljoprivrednih proizvođača i stimulisanjem poljoprivrednih proizvođača putem prihvatljivog kreditiranja.

6.5. Zaštita od buke

Za građevinska područja na području Lokalnog plana za upravljanje otpadom određuju se najviši dopušteni nivoi buke u skladu sa zahtevima SRPS U.J6. 205:2007.

Tabela 18: Kriterijumi za akustičko zoniranje prostora

Zone	Opis akustičke zone	Dopušteni nivoi spoljašnje buke Leq(dBA)	
		Dan	Noć
I	Područje za odmor i rekreaciju, bolnice, veliki parkovi	50	40
II	Turistička područja, mala i seoska naselja, kampovi i školske zone	50	45
III	Čisto stambena područja	55	45
IV	Poslovno-stambena područja, dečja igrališta	60	50
V	Gradski centar, zone duž autoputeva, magistralnih i gradskih saobraćajnica	65	55
VI	Industrijska zona	70	70

U okviru planova detaljne regulacije za pojedine deonice magistralnih i regionalnih puteva koje prolaze kroz naselje i naseljene ulice obezbediti zaštitne pojaseve i druge mere zaštite na osnovu procene uticaja saobraćaja na životnu sredinu.

Posebne mere zaštite od buke određuju se za objekte koji se grade izvan građevinskog područja i objekte društvenih delatnosti za javne funkcije.

7. Odluka nadležnog organa doneta u postupku glavne ocene prihvatljivosti za planove i programe koji samostalno ili zajedno sa drugim planom i programom, projektom, radovima ili aktivnostima, mogu da imaju uticaja na ciljeve očuvanja i celovitost područja ekološke mreže

U skladu sa članom 43. Zakona o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu („Sl. Glasnik RS“, br. 94/2024), predmetno poglavlje koje se odnosi na ocenu prihvatljivosti, još uvek nije u primeni.

8. Smernice za sprovođenje strateških procena na nižim hijerarhijskim nivoima i procene uticaja projekata na životnu sredinu

Prema Zakonu o strateškoj proceni uticaja izveštaj o strateškoj proceni sadrži razrađene smernice za planove ili programe na nižim hijerarhijskim nivoima koje obuhvataju definisanje potrebe za izradom strateških procena i procena uticaja projekata na životnu sredinu, određuju aspekte zaštite životne sredine i druga pitanja od značaja za procenu uticaja na životnu sredinu planova i programa nižeg hijerarhijskog nivoa.

Primenom Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu ("Službeni glasnik RS" br. 94/2024), procena uticaja na životnu sredinu radi se na osnovu idejnog ili projekta izvedenog objekta. U skladu sa Uredbom o Listi projekata za koje je obavezna procena uticaja na životnu sredinu, Listi projekata za koje postoji obaveza podnošenja zahteva za odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredinu i kriterijumima za odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredinu ("Službeni glasnik RS", broj 106/2025), potrebno je u postupku pribavljanja lokacijskih uslova za izgradnju Centra za sakupljanje, obratiti se Ministarstvu zaštite životne sredine za Mišljenje o potrebi pokretanja postupka procene uticaja na životnu sredinu Projekta.

9. Program praćenja stanja životne sredine u toku sprovođenja plana i programa (monitoring)

9.1. Monitoring

Monitoring je značajna aktivnost za uspostavljanje sistema kontinuiranog osmatranja, merenja i procene, a uključuje analize podataka, kao što su sakupljanje vremenskih serija podataka, klasifikaciju objekata životne sredine ili identifikaciju zagađujućih materija baziranu na izmerenim podacima.

Rezultati monitoringa su osnov za ocenu stanja prirodne i životne sredine na području Plana. Program praćenja stanja životne sredine, monitoring, definisan je Zakonom o zaštiti životne sredine („Sl. glasnik RS“, br. 135/04, 36/09, 36/09 - dr. zakon, 72/09 - dr. zakon, 43/11 - US, 14/16, 95/18, 95/18 – dr. zakon i 94/2024 – dr. zakon) i realizuje preko akreditovanih laboratorija, a izveštaji o rezultatima monitoringa moraju biti dostupni nadležnoj ekološkoj inspekciji i javnosti.

Imajući u vidu moguće uticaje na životnu sredinu na području Lokalnog plana upravljanja otpadom, a s obzirom na planiranu izgradnju centra za sakupljanje otpada, monitoring u toku sprovođenja plana i programa obuhvata:

- kontrolu kvaliteta vazduha;
- kontrolu i praćenje kvaliteta voda (atmosferske otpadne vode);
- praćenje kvaliteta zemljišta kontrolom koncentracija zagađujućih supstanci;
- monitoring otpada;
- kontrolu nivoa buke;

Svakako, u cilju poređenja rezultata uspostavljenog monitoringa sa stanjem životne sredine pre početka izvođenja radova na izgradnji centra za sakupljanje, potrebno je utvrditi “nulto stanje” relevantnih parametara životne sredine na lokaciji izgradnje.

Monitoring kvaliteta vazduha

Monitoring kvaliteta vazduha radi praćenja zagađenosti vazduha u kompleksu i okruženju centra za sakupljanje vršiti u skladu sa:

- Uredbom o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha (“Službeni glasnik RS“, br. 11/2010, 75/2010 i 63/2013).

Neophodno je postaviti merne uređaje u krugu centra za sakupljanje, kao i na pravcima dominantnih vetrova prema naseljenim mestu / najbližim stambenim objektima.

Ispitivanje kvaliteta vazduha tokom rada centra za sakupljanje vrši se dva puta godišnje (zimi i leti).

Parametri koji se prate su: Emisija suspendovanih čestica PM₁₀ i PM_{2.5} kao i koncentracije SO₂ i NO₂.

Monitoring voda

Monitoring atmosferskih otpadnih voda sa platoa centra za sakupljanje vrši se u skladu sa:

- Pravilnikom o načinu i uslovima za merenje količine i ispitivanje kvaliteta otpadnih voda i sadržini izveštaja o izvršenim merenjima ("Sl. glasnik RS", br. 33/2016);
- Uredbe o graničnim vrednostima emisije zagađujućih materija u vode i rokovima za njihovo dostizanje („Službeni glasnik RS“, br. 67/11, 48/12, 1/16);

S obzirom na neophodnost ugradnje separatora ulja za primarno prečišćavanje potencijalno zauljenih atmosferskih otpadnih voda na lokaciji centra za sakupljanje, kvalitet otpadnih voda nakon prečišćavanja mora zadovoljiti vrednosti parametara datih u prilogu 2, Glava II, Odeljak 4 Uredbe o graničnim vrednostima emisije zagađujućih materija u vode i rokovima za njihovo dostizanje („Sl. Glasnik RS“, broj 67/11, 48/12 i 1/16). Ispitivanje kvaliteta otpadnih voda pre i posle separatora vrši se dva puta godišnje.

Parametri za praćenje i njihove granične vrednosti dati su u donjoj tabeli:

Tabela 19: Granične vrednosti emisije na mestu ispuštanja u površinske vode^(II)

Parametar	Jedinica mere	Granična vrednost ^(I)
Temperatura	°C	30
pH	mgO ₂ /l	6,5-9
Biohemijska potrošnja kiseonika (BPK ₅)		40
Hemijska potrošnja kiseonika (HPK)	mgO ₂ /l	150
Ukupni ugljovodonici	mg/l	10

(I) Vrednosti se odnose na 2-časovni uzorak

(II) Ovaj dodatak se ne odnosi na: (1) metalni otpad sa brodova, (2) procese dorade merala i otpad iz farbara i (3) otpad koji nastaje prilikom čišćenja unutrašnjosti transportnih kontejnera

Monitoring zemljišta vršiti u skladu sa Uredbom o sistemskom praćenju stanja i kvaliteta zemljišta („Sl. glasnik RS“, broj 73/19), Uredbom o graničnim vrednostima zagađujućih, štetnih i opasnih materija u zemljištu („Sl. Glasnik RS“, br. 30/18 i 64/19), Prilog 1, Granične maksimalne i remedijacione vrednosti zagađujućih, štetnih i opasnih materija u zemljištu i Uredbom o sistematskom praćenju stanja i kvaliteta zemljišta („Službeni glasnik RS“, br. 88/20), Prilog 1, Metodologija za sistematsko praćenje kvaliteta i stanja zemljišta i kriterijumi za određivanje broja i rasporeda mernih mesta i Prilog 2, Lista parametara, metoda i standarda za monitoring zemljišta.

Parametri monitoringa zemljišta su:

- 1) mehanički sastav zemljišta;
- 2) kiselost zemljišta (aktivna kiselost pH u H₂O, supstituciona kiselost pH u 1M KCl,);
- 3) sadržaj CaCO₃;
- 4) kapacitet izmenjivih katjona;
- 5) stepen zasićenosti bazama;
- 6) sadržaj organske materije.

U zavisnosti od vrste aktivnosti koja se obavlja ispituju se i sledeći parametri:

1) fizička svojstva zemljišta: gustina suvog zemljišta, gustina čvrste faze, ukupna poroznost, retencija vode pri različitim pritiscima, pristupačna voda, brzina vodopropustljivosti, struktura i tvrdoća;

2) hemijska svojstva zemljišta: hidrolitička kiselost zemljišta, ukupni azot i sumpor, sadržaj pristupačnih mikro i makro elemenata, elektroprovodljivost zemljišnog ekstrakta, anjoni i katjoni u zemljištu, ukupni i pristupačni teški metali i potencijalno toksični elementi, ugljovodonici naftnog porekla (frakcije C₆–C₄₀), policiklični aromatični ugljovodonici (PAH), ostaci pesticida, polihlorovani bifenili (PCB), hlorfenoli, isparljivi aromatični ugljovodonici, isparljivi halogeni ugljovodonici;

3) ostali parametri.

Monitoring zemljišta se vrši na svakih pet godina.

Monitoring otpada ima za cilj praćenje, kontrolu i upravljanje svim vrstama i kategorijama otpada u okviru granica Plana, a prema Lokalnom planu upravljanja otpadom (utvrđivanje vrsta, kategorija i količina otpada koja nastaje u obuhvatu plana) u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Sl. glasnik RS“, br. 109/2025). Monitoring otpada se sprovodi kroz evidenciju i izveštavanje u skladu sa Pravilnikom o obrascu dnevne evidencije i godišnjeg izveštaja o otpadu sa uputstvom za njegovo popunjavanje („Službeni glasnik RS“ broj 7/2020 i 79/2021).

Monitoring buke

Monitoring buke u životnoj sredini vrši na lokaciji centra za sakupljanje u skladu sa:

- Pravilnikom o metodama merenja buke, sadržini i obimu izveštaja o merenju buke („Službeni glasnik RS“, broj 139/2022);
- Uredbom o indikatorima buke, graničnim vrednostima, metodama za ocenjivanje indikatora buke, uznemiravanja i štetnih efekata buke u životnoj sredini (Sl. glasnik RS br. 75/10).

Merenje buke vršiti jednom godišnje u toku rada centra za sakupljanje po dpunim opterećenjem i to na granici najbliže stambene zone.

U skladu sa SRPS U.J6.205:2007, prema tabeli 18: Kriterijumi za akustičko zoniranje prostora, najviši dopušteni nivo buke na granici zone u kojoj radi centar za sakupljanje ne sme prelaziti graničnu vrednost za industrijsku zonu (Leq(dBA) za dan i za noć).

9.2. Prava i obaveze nadležnih organa

Kada su pitanju prava i obaveze nadležnih organa u vezi praćenja stanja životne sredine ista proizilaze iz Zakona o zaštiti životne sredine.

Obezbeđenje monitoringa

Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave u okviru svoje nadležnosti utvrđene zakonom obezbeđuju kontinualnu kontrolu i praćenje stanja životne sredine (u daljem tekstu: monitoring), u skladu sa ovim i posebnim zakonima. Monitoring je sastavni deo jedinstvenog informacionog sistema životne sredine. Vlada donosi programe monitoringa na osnovu posebnih zakona. Autonomna

pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave donosi program monitoringa na svojoj teritoriji koji mora biti u skladu sa programima višeg reda.

Sadržina i način vršenja monitoringa

Monitoring se vrši sistematskim praćenjem vrednosti indikatora, odnosno praćenjem negativnih uticaja na životnu sredinu, stanja životne sredine, mera i aktivnosti koje se preduzimaju u cilju smanjenja negativnih uticaja i podizanja nivoa kvaliteta životne sredine.

Vlada utvrđuje kriterijume za određivanje broja i rasporeda mernih mesta, mrežu mernih mesta, obim i učestalost merenja, klasifikaciju pojava koje se prate, metodologiju rada i indikatore zagađenja životne sredine i njihovog praćenja, rokove i način dostavljanja podataka, na osnovu posebnih zakona.

Ovlašćena organizacija

Monitoring može da obavlja i ovlašćena organizacija, ako ispunjava uslove u pogledu kadrova, opreme, prostora, akreditacije za merenje datog parametra i SRPS standarda u oblasti uzorkovanja, merenja, analiza i pouzdanosti podataka, u skladu sa zakonom.

Obaveze zagađivača

U kontekstu monitoringa zagađivača, zakonom su propisane obaveze operatera postrojenja, odnosno kompleksa koji predstavlja izvor emisija i zagađivanja životne sredine da preko nadležnog organa, ovlašćene organizacije ili samostalno, ukoliko ispunjava uslove propisane zakonom, obavlja monitoring, odnosno da:

- 1) prati indikatore emisija, odnosno indikatore uticaja svojih aktivnosti na životnu sredinu, indikatore efikasnosti primenjenih mera prevencije nastanka ili smanjenja nivoa zagađenja;
- 2) obezbeđuje meteorološka merenja za velike industrijske komplekse ili objekte od posebnog interesa za Republiku Srbiju, autonomnu pokrajinu ili jedinicu lokalne samouprave.

Zagađivač planira i obezbeđuje finansijska sredstva za obavljanje monitoringa, kao i za druga merenja i praćenje uticaja svoje aktivnosti na životnu sredinu.

Vlada utvrđuje vrste aktivnosti i druge pojave koje su predmet monitoringa, metodologiju rada, indikatore, način evidentiranja, rokove dostavljanja i čuvanja podataka, na osnovu posebnih zakona.

Dostavljanje podataka

Državni organi, odnosno organizacije, organi autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, ovlašćene organizacije i zagađivači dužni su da podatke dobijene monitoringom dostavljaju Agenciji za zaštitu životne sredine na propisan način.

Sanacija i remedijacija

Pravno i fizičko lice koje degradira životnu sredinu dužno je da izvrši remedijaciju ili na drugi način sanira degradiranu životnu sredinu, u skladu sa projektima sanacije i remedijacije, na koje saglasnost daje nadležno ministarstvo.

10.Prikaz korišćene metodologije i teškoće u izradi izveštaja o strateškoj proceni

Osnovni metodološki pristup i sadržaj Izveštaja o starteškoj proceni uticaja na životnu sredinu definisan je članom 14. Zakona o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu („Službeni glasnik Republike Srbije“, broj 94/2024).

Izveštaj o starteškoj proceni Lokalnog plana upravljanja otpadom obuhvata:

- 1) polazne osnove strateške procene;
- 2) opšte i posebne ciljeve strateške procene i izbor indikatora;
- 3) procenu mogućih neposrednih, posrednih, kumulativnih, prekograničnih, kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih, trajnih i privremenih, pozitivnih i negativnih uticaja sprovođenja plana i programa na činioce životne sredine na predmetnom području;
- 4) predlog mera predviđenih za sprečavanje i/ili smanjenje procenjenih negativnih uticaja na životnu sredinu;
- 5) odluku nadležnog organa donetu u postupku glavne ocene prihvatljivosti za planove i programe koji samostalno ili zajedno sa drugim planom i programom, projektom, radovima ili aktivnostima, mogu da imaju uticaja na ciljeve očuvanja i celovitost područja ekološke mreže;
- 6) smernice za sprovođenje strateških procena na nižim hijerarhijskim nivoima i procene uticaja projekata na životnu sredinu;
- 7) program praćenja stanja životne sredine u toku sprovođenja plana i programa (monitoring);
- 8) prikaz korišćene metodologije i teškoće u izradi izveštaja o strateškoj proceni;
- 9) prikaz načina odlučivanja, opis razloga odlučujućih za izbor datog plana i programa sa aspekta razmatranih varijantnih rešenja i prikaz načina na koji su pitanja životne sredine uključena u plan i program;
- 10) netehnički rezime informacija dobijenih u okviru tač. 1)-9) ovog stava i zaključke do kojih se došlo tokom izrade izveštaja o strateškoj proceni predstavljene na način razumljiv javnosti;
- 11) druge podatke od značaja za stratešku procenu u skladu sa kriterijuma za ocenu izveštaja o strateškoj proceni iz Priloga 2 Zakona;

Osnovu za izradu procene čine:

- regulativa u oblasti zaštite i unapređenja životne sredine i upravljanja otpadom
- ciljevi zaštite životne sredine u funkciji razvoja Opštine,
- dosadašnja istraživanja životne sredine,
- analiza stanja životne sredine, stepen ugroženosti i značaj prirodnih i stvorenih vrednosti,
- ostala dokumentacija i literatura.

Izveštaj o strateškoj proceni uticaja odnosi se na prostor u granicama Plana, odnosno opštine Ruma, a sačinjen je na osnovu postojeće dokumentacije, procenjenog stanja životne sredine i procene mogućih uticaja planiranog rešenja na životnu sredinu.

Za izradu Strateške procene uticaja, tok i postupak procene, korišćena je metodologija procene životne sredine (modifikovana i prilagođena) po modelu »Rapid Urban Environmental Assessment« sa elementima prethodne procene uticaja na životnu sredinu:

- prikupljanje informacija i podataka,
- osnovna analiza-uslov za analizu promena,
- analiza uticaja sa alternativama,
- sinteza i kompilacija-poređenje alternativa,
- integracija i prezentacija.

Primenjena metodologija zasnovana je na vrednovanju životne sredine u području plana.

Tok procene stanja životne sredine za područje obuhvata plana predstavljen je procenom postojećeg stanja životne sredine na osnovu koga su date ekološke smernice za realizaciju Plana.

Na osnovu planiranih rešenja definisane su ekološke smernice za sprovođenje plana i implementaciju, odnosno za utvrđivanje ekološke valorizacija prostorne celine na održivi i ekološki prihvatljiv način.

Metodološki, osnov za vrednovanje indikatora životne sredine su kriterijumi i predstavljaju ključne elemente upravljanja životnom sredinom.

Kriterijumi za određivanje mogućih karakteristika značajnih uticaja, pojedinačnih i sinergičnih kao i njihovih potencijalnih posledica po životnu sredinu, formirani su i uspostavljeni na osnovu dostupne informacione osnove, uvidom na terenu, identifikacijom i opservacijom, uvidom u postojeću dokumentaciju (prostorno-plansku, urbanističku i studijsku).

Polazni kriterijumi za određivanje mogućih karakteristika uticaja su karakteristike plana, njegov značaj za zaštitu životne sredine i održivi razvoj, mogući uticaji na upravljanje otpadom, vazduh, vodu, zemljište, klimatske i mikroklimatske karakteristike, biljni i životinjski svet, staništa i biodiverzitet, zaštićena prirodna i kulturna dobra, stanovništvo, infrastrukturne sisteme, i ostale stvorene vrednosti. Bitni kriterijumi za vrednovanje uticaja lokacija i celina u prostoru i životnu sredinu su veličina i značaj uticaja.

Za procenu rizika po životnu sredinu i zdravlje ljudi korišćene su i metode date u preporukama i uputstvima Svetske zdravstvene organizacije (WHO).

U toku izrade Strateške procene, pored nedostataka odgovarajućih smernica i uputstava, obrađivač se susreo i sa problemom veoma skromnog informacionog sistema o životnoj sredini, kao i sa nepostojanjem Programa praćenja stanja parametara životne sredine, na osnovu sistema pokazatelja - indikatora za ocenu i praćenje stanja životne sredine na prostoru u obuhvatu Plana.

Osnovnu teškoću u sprovođenju strateške procene i izradi Izveštaja o strateškoj proceni predstavljao je nedostatak zvanične, detaljno propisane jedinstvene metodologije, na nivou Pravilnika.

Evropske preporuke su da strateška procena ne treba da ulazi u preteranu kvantifikaciju, da je njena suština u vrednovanju i poređenju alternativa/opcija sa aspekta mogućih značajnih uticaja na životnu sredinu, da je naglasak, kada se radi o karakteru uticaja, na kumulativnim i sinergijskim efektima, da se sprovodi jedino za programe i planove javnog karaktera itd.

11. Prikaz načina odlučivanja, opis razloga odlučujućih za izbor datog plana i programa sa aspekta razmatranih varijantnih rešenja i prikaz načina na koji su pitanja životne sredine uključena u plan i program

Proces strateške procene uticaja planskih rešenja na životnu sredinu vršen je paralelno sa postupkom izrade Plana.

Pre upućivanja zahteva za dobijanje saglasnosti na Izveštaj o strateškoj proceni, organ nadležan za pripremu Plana obezbeđuje učešće javnosti u razmatranju Izveštaja o strateškoj proceni. Organ nadležan za pripremu Plana obaveštava javnost o načinu i rokovima uvida u sadržinu Izveštaja i dostavljanje mišljenja, kao i o vremenu i mestu održavanja javne rasprave u skladu sa zakonom kojim se uređuje postupak donošenja Plana.

Organ nadležan za pripremu Plana izrađuje izveštaj o učešću zainteresovanih organa, organizacija i javnosti koji sadrži sva mišljenja o Izveštaju o strateškoj proceni, kao i mišljenja datih u toku javnog uvida i javne rasprave o Planu. Izveštaj o strateškoj proceni dostavlja se zajedno sa izveštajem o stručnim mišljenjima i javnoj raspravi opštinskom organu nadležnom za zaštitu životne sredine na ocenjivanje. Na osnovu ove ocene, organ nadležan za zaštitu životne sredine daje svoju saglasnost na Izveštaj o strateškoj proceni u roku od 30 dana od dana prijema zahteva za ocenjivanje.

Posle prikupljanja i obrade svih mišljenja, na osnovu kojih se formira finalna verzija Plana, organ nadležan za pripremu Plana dostavlja Izveštaj o strateškoj proceni zajedno sa Planom nadležnom organu na odlučivanje.

Predmetnim Planom predložena su i razrađena varijantna rešenja: da se plan usvoji i sprovede i da se ne usvoji. Strateška odluka je izvršena u smislu izbora najpogodnije varijante – da se plan usvoji i sprovede. Planom dato rešenje usklađeno je sa osnovnim principima zaštite životne sredine.

Utvrdjeni su osnovni kriterijumi prostornog uređenja, korišćenja prirodnih resursa i mere zaštite životne sredine.

12. Netehnički rezime informacija dobijenih u okviru tač. 1)-11) i zaključci do kojih se došlo tokom izrade izveštaja o strateškoj proceni

1) polazne osnove strateške procene;

Izveštajem o strateškoj proceni vrši se procena planiranih aktivnosti i definisanje mera zaštite životne sredine koje je neophodno sprovesti kako bi se eventualni negativni uticaji na životnu sredinu sveli na minimum.

U skladu sa zakonskim odredbama i praksom strateške procene, ovaj Izveštaj o strateškoj proceni strukturalno obrađuje:

1. polazne osnove strateške procene (ambijentalni okvir za obavljanje strateške procene);
2. ciljeve i indikatore (analitički i ciljni okvir za analizu i dijagnozu stanja, definisanja problema i pronalaženja rešenja);
3. stratešku procenu uticaja (u užem smislu – definisanje matričnog okvira procene);
4. smernice za niže hijerarhijske nivoe (utvrđivanje smernica, strateškog i hijerarhijskog okvira za obavljanje procena uticaja u toku sprovođenja Plana);
5. program praćenja stanja životne sredine (monitoring – okvir za praćenje sprovođenja Plana, odnosno očekivanih efekata, stvarnih uticaja i novog stanja na planskom području);
6. korišćenu metodologiju i teškoće u izradi (konceptualni i metodološki okvir korišćen u toku izrade strateške procene, odnosno objektivne teškoće koje su uticale na stratešku procenu);
7. način odlučivanja (okvir u kome su donošene odluke, odnosno učešće javnosti u postupku strateške procene);
8. zaključna razmatranja i napomene (sintezni okvir strateške procene sa vizijom za sprovođenje i unapređenje strateške procene).

2) Kratak pregled sadržaja i ciljeva plana i odnosa sa drugim planovima

Sadržaj plana:

19. Ciljevi izrade lokalnog plana upravljanja otpadom
20. Insitucionalni okvir
21. Opcije upravljanja otpadom
22. Podaci o opštini Ruma
23. Upravljanje otpadom na prostoru opštine ruma
24. Postojeće stanje upravljanja otpadom u opštini ruma
25. Planirano upravljanje posebnim tokovima otpada
26. Ciljevi koje treba ostvariti u pogledu ponovne upotrebe i reciklaže na teritoriji koja je obuhvaćena planom
27. Program sakupljanja otpada

28. Potrebne promene za strateški cilj
29. Socijalni aspekt
30. Razvijanje javne svesti upravljanja otpadom
31. Mere za sprečavanje nastajanja ili smanjenja količine otpada i negativnih uticaja na životnu sredinu
32. Nadzor i praćenje planiranih aktivnosti i mera
33. Procena troškova i izvora finansiranja za planirane aktivnosti
34. Mogućnost saradnje između dve ili više jedinica lokalne uprave
35. Dinamika finansiranja i izvori finansijskih sredstava
36. Implementacija plana

Opšti ciljevi plana:

- prevenciju nastajanja otpada
- smanjenje količina reciklabilnog otpada koji se odlaže na deponiju
- smanjenje udela biorazgradivog otpada u odloženom komunalnom otpadu
- smanjenje negativnog uticaja odloženog otpada na životnu sredinu, klimu i ljudsko zdravlje
- upravljanje nastalim otpadom po principima cirkularne ekonomije

Pokazatelji ostvarenog napredka za opštinu Ruma, u pogledu opštih ciljeva Lokalnog plana upravljanja otpadom biće:

- Step en reciklaže
- Step en razdvajanja i zbrinjavanja posebnih tokova otpada
- Step en razdvajanja i zbrinjavanja opasnog otpad
- Step en odvojenog sakupljanja i kompostiranja biodegradabilnog otpada

Posebni ciljevi plana:

- Unapređen sistem upravljanja komunalnim otpadom kroz povećanu stopu reciklaže, smanjeno odlaganje biorazgradivog otpada na deponije i smanjeno odlaganje otpada na nesanitarne deponije
- Uspostavljen sistem održivog upravljanja opasnim i industrijskim otpadom.
- Povećana stopa sakupljanja, ponovne upotrebe i reciklaže posebnih tokova otpada i efikasnije korišćenje resursa.
- Ojačan kapacitet institucija u oblasti upravljanja otpadom i usklađena regulativa sa propisima EU, odnosno jačanje kapaciteta lokalne samouprave kao i regionalnog preduzeća za upravljanje otpadom.

3) opšti i posebni ciljevi strateške procene i izbor indikatora;

Opšti ciljevi strateške procene uticaja su:

- 1) Implementacija strateških opredeljenja Programa upravljanja otpadom u Republici Srbiji za period 2022-2031. godine;
- 2) Racionalno korišćenje prostora i energije;
- 3) Očuvanje i zaštita područja zaštićenih prirodnih i kulturnih dobara i zaštitnih pojaseva;
- 4) Povećanje obim investicija za zaštitu životne sredine i razvoj sistema monitoringa životne sredine (vazduha, voda, zemljišta i buke).

Izvršen je izbor indikatora za ocenu planskih rešenja u skladu sa posebnim ciljevima Strateške procene uticaja:

Broj	Ciljevi SPU	Indikatori
1.	Implementacija sistema odvojenog sakupljanja otpada, sistem dve kante. Plansko determinisanje sistema primarne selekcije i prikupljanja otpada u gradskim i seoskim sredinama.	% domaćinstava uključenih u sistem
2.	Planiranje i izgradnja centra za sakupljanje (reciklažnog dvorišta).	Izgrađen centar za sakupljanje
3.	Zatvaranje i sanacija seoskih divljih deponija.	Broj zatvorenih i saniranih seoskih divljih deponija
4.	Smanjenje količine otpada za deponovanje unapređenjem sistema prikupljanja otpada, primenom separacije otpada.	% odvojeno sakupljenog reciklabilnog otpada
5.	Povećanje stope odvojenog i adekvatnog sakupljanja posebnih tokova otpada uključujući i otpad od građenja i rušenja, kao i biorazgradivi otpad.	% odvojeno sakupljenih posebnih tokova otpada
6.	Smanjenje emisije štetnih materija u vazduh	Emisije čestica SO ₂ , NO ₂ , CO ₂ , i CH ₄ (divlje deponije, budući centar za sakupljanje)
7.	Smanjenje emisije buke	Izmereni nivoi buke (budući centar za sakupljanje)
8.	Unapređenje kvaliteta površinskih i podzemnih voda saniranjem divljih smetlišta u blizini vodotokova	Broj zatvorenih i saniranih divljih deponija
9.	Sprečavanje incidentnih nekontrolisanih ispuštanja zagađujućih materija u vode i zemljište	Informacije o akcidentima
10.	Očuvanje eko-sistema, unapređenje predela i unapređenje efikasnosti zaštite na principima održivosti	% povećanja površina pod zelenim površinama, Broj i značaj zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta, Broj i površina zaštićenih prirodnih dobara i predeonih celina
11.	Poboljšanje informisanja i obuke stanovništva za zaštitu životne sredine i obezbeđenje učešća javnosti u donošenju odluka koje mogu imati uticaja na kvalitet životne sredine	Broj informacija o životnoj sredini
12.	Unapređenje inspekcijskog nadzora i monitoringa životne sredine	Broj razvojnih programa za zaštitu ž.s., Broj ljudi u inspekciji zaštite životne sredine opštine, Broj mernih tačaka u sistemima monitoringa

4) karakteristike obuhvata plana

U ovom poglavlju prikazani su opšti podaci o teritoriji opštine Ruma (geografski položaj, demografija, klimatske karakteristike, hidrološke karakteristike, geološke, geomorfološke, pedološke karakteristike, seizmika, postojeće stanje kvaliteta linilaca životne sredine)

5) procenu mogućih neposrednih, posrednih, kumulativnih, prekograničnih, kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih, trajnih i privremenih, pozitivnih i negativnih uticaja sprovođenja plana i programa na činioce životne sredine na predmetnom području;

Na osnovu evaluacije značaja uticaja zaključuje se da implementacija plana ne proizvodi strateški značajne negativne uticaje na celom planskom području.

Planom je predviđena izgradnja centra za sakupljanje otpada (reciklažnog dvorišta) u okviru Regionalnog sistema za upravljanje otpadom. Izgradnjom centra za sakupljanje u mnogome bi se povećao udeo adekvatnog zbrinjavanja posebnih tokova otpada, biorazgradivog otpada, odnosno opasnog otpada. Ono što je najvažnije, ovo bitno utiče na očuvanje životne sredine. Takođe, identifikovani su sledeći pozitivni značajni uticaji:

1) Životna sredina

- kvalitet voda: očuvanje i poboljšanje kvaliteta voda sanacijom i zatvaranjem postojećih seoskih divljih smetlišta;
- kvalitet zemljišta: smanjenje kontaminacije zemljišta u poljoprivredi zbog kontrolisanog prikupljanja i odlaganja komunalnog otpada;
- biodiverzitet, zaštićena prirodna dobra, predeo: unapređenje zahvaljujući planiranim merama i programima zaštite prirodnih vrednosti; unapređenje predela.

2) Društveno-ekonomska pitanja

- naseljenost: usporavanje depopulacije, unapređenjem javnih službi, komunalne infrastrukture i privrednih aktivnosti u oblasti prerade sekundarnih sirovina;
- zaposlenost: povećanje zaposlenosti kroz izgradnju i razvoj prateće reciklažne industrije;
- zdravlje stanovništva: planirani uslovi za obezbeđenje zaštite površinskih i podzemnih voda i tla i smanjenje izloženosti zagađenom vazduhu.

3) Kumulativni i sinergetski efekti

Kumulativni efekti nastaju kada pojedinačna planska rešenja nemaju značajan uticaj, a nekoliko individualnih efekata zajedno mogu da imaju značajan efekat. Kao primer se može navesti zagađivanje vazduha, voda ili porast nivoa buke. Sinergetski efekti nastaju u interakciji pojedinačnih uticaja koji proizvode ukupni efekat koji je veći od prostog zbira pojedinačnih uticaja. Sinergetski efekti se najčešće manifestuju kod ljudskih zajednica i prirodnih staništa.

Kumulativni i sinergetski efekti planskih rešenja su isključivo pozitivni.

6) predlog mera predviđenih za sprečavanje i/ili smanjenje procenjenih negativnih uticaja na životnu sredinu;

Smernice i mere zaštite vazduha:

- zaštitu vazduha od zagađivanja sprovoditi kao integralni deo monitoringa kvaliteta vazduha na području opštine Ruma;

Smernice i mere zaštite od buke i vibracija

Za građevinska područja na području Lokalnog plana za upravljanje otpadom određuju se najviši dopušteni nivoi buke u skladu sa zahtevima SRPS U.J6. 205:2007.

Smernice i mere za zaštitu voda:

- površinske vode treba čuvati od zagađenja tretmanom otpadnih voda u postrojenju za prečišćavanje voda, primarnim prečišćavanjem atmosferskih otpadnih voda sa platoa budućeg centra za sakupljanje, odnosno sprečavanjem neplanskog deponovanja duž vodne infrastrukture. Otpadne vode, bez obzira na stepen prečišćavanja, ne mogu se ispuštati u područja izvorišta vodosnabdevanja.
- održavanje (redovno čišćenje, pranje) platoa budućeg centra za sakupljanje.

Smernice za zaštitu zemljišta:

- obezbediti uslove za čišćenje svih divljih deponija i sprečiti njihovo obnavljanje,
- unapređenje upravljanja rizikom od udesa većih razmera obezbediti izradom programa za integralnu procenu rizika od udesa pri skladištenju, prevozu i korišćenju opasnih i štetnih materija na teritoriji naselja, uključujući i izradu planova zaštite od udesa većih razmera na teritoriji naselja kojim će se predvideti preventivne i operative mere zaštite, reagovanja i postupke sanacije za slučaj havarijskog izlivanja opasnih materija u okolinu,
- kod određivanja trasa infrastrukturnih sistema u prostoru, poljoprivredno zemljište se mora u najvećoj mogućoj meri štititi, naročito izbegavanjem fragmentacije.

7) odluka nadležnog organa doneta u postupku glavne ocene prihvatljivosti za planove i programe koji samostalno ili zajedno sa drugim planom i programom, projektom, radovima ili aktivnostima, mogu da imaju uticaja na ciljeve očuvanja i celovitost područja ekološke mreže;

U skladu sa članom 43. Zakona o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu („Sl. Glasnik RS“, br. 94/2024), predmetno poglavlje koje se odnosi na ocenu prihvatljivosti, još uvek nije u primeni.

8) smernice za sprovođenje strateških procena na nižim hijerarhijskim nivoima i procene uticaja projekata na životnu sredinu;

Primenom Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu ("Službeni glasnik RS" br. 94/2024), procena uticaja na životnu sredinu radi se na osnovu idejnog ili projekta izvedenog objekta. U skladu sa Uredbom o Listi projekata za koje je obavezna

procena uticaja na životnu sredinu, Listi projekata za koje postoji obaveza podnošenja zahteva za odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredinu i kriterijumima za odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredinu ("Službeni glasnik RS", broj 106/2025), potrebno je u postupku pribavljanja lokacijskih uslova za izgradnju Centra za sakupljanje, obratiti se Ministarstvu zaštite životne sredine za Mišljenje o potrebi pokretanja postupka procene uticaja na životnu sredinu Projekta.

9) program praćenja stanja životne sredine u toku sprovođenja plana i programa (monitoring);

Monitoring kvaliteta vazduha

Monitoring kvaliteta vazduha radi praćenja zagađenosti vazduha u kompleksu i okruženju centra za sakupljanje vršiti u skladu sa:

- Uredbom o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha ("Službeni glasnik RS", br. 11/2010, 75/2010 i 63/2013).

Monitoring voda

Monitoring atmosferskih otpadnih voda sa platoa centra za sakupljanje vrši se u skladu sa:

- Pravilnikom o načinu i uslovima za merenje količine i ispitivanje kvaliteta otpadnih voda i sadržini izveštaja o izvršenim merenjima ("Sl. glasnik RS", br. 33/2016);
- Uredbe o graničnim vrednostima emisije zagađujućih materija u vode i rokovima za njihovo dostizanje („Službeni glasnik RS“, br. 67/11, 48/12, 1/16);

Monitoring zemljišta vršiti u skladu sa Uredbom o sistemskom praćenju stanja i kvaliteta zemljišta („Sl. glasnik RS“, broj 73/19), Uredbom o graničnim vrednostima zagađujućih, štetnih i opasnih materija u zemljištu („Sl. Glasnik RS“, br. 30/18 i 64/19), Prilog 1, Granične maksimalne i remedijacione vrednosti zagađujućih, štetnih i opasnih materija u zemljištu i Uredbom o sistematskom praćenju stanja i kvaliteta zemljišta („Službeni glasnik RS“, br. 88/20), Prilog 1, Metodologija za sistematsko praćenje kvaliteta i stanja zemljišta i kriterijumi za određivanje broja i rasporeda mernih mesta i Prilog 2, Lista parametara, metoda i standarda za monitoring zemljišta.

Monitoring otpada ima za cilj praćenje, kontrolu i upravljanje svim vrstama i kategorijama otpada u okviru granica Plana, a prema Lokalnom planu upravljanja otpadom (utvrđivanje vrsta, kategorija i količina otpada koja nastaje u obuhvatu plana) u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Sl. glasnik RS“, br. 109/2025).

Monitoring buke

Monitoring buke u životnoj sredini vrši na lokaciji centra za sakupljanje u skladu sa:

- Pravilnikom o metodama merenja buke, sadržini i obimu izveštaja o merenju buke („Službeni glasnik RS“, broj 139/2022);
- Uredbom o indikatorima buke, graničnim vrednostima, metodama za ocenjivanje indikatora buke, uznemiravanja i štetnih efekata buke u životnoj sredini (Sl. glasnik RS br. 75/10).

10) prikaz korišćene metodologije i teškoće u izradi izveštaja o strateškoj proceni;

Za izradu Strateške procene uticaja, tok i postupak procene, korišćena je metodologija procene životne sredine (modifikovana i prilagođena) po modelu »Rapid Urban Environmental Assessment« sa elementima prethodne procene uticaja na životnu sredinu:

- prikupljanje informacija i podataka,
- osnovna analiza-uslov za analizu promena,
- analiza uticaja sa alternativama,
- sinteza i kompilacija-poređenje alternativa,
- integracija i prezentacija.

Primenjena metodologija zasnovana je na vrednovanju životne sredine u području plana, neposrednom okruženju i šire prostorne celine.

Tok procene stanja životne sredine za područje obuhvata plana predstavljen je procenom postojećeg stanja životne sredine na osnovu koga su date ekološke smernice za realizaciju Projekta.

Na osnovu planiranih rešenja definisane su ekološke smernice za sprovođenje plana i implementaciju, odnosno za utvrđivanje ekološke valorizacija prostorne celine na održivi i ekološki prihvatljiv način.

11) prikaz načina odlučivanja, opis razloga odlučujućih za izbor datog plana i programa sa aspekta razmatranih varijantnih rešenja i prikaz načina na koji su pitanja životne sredine uključena u plan i program;

Organ nadležan za pripremu Plana izrađuje izveštaj o učešću zainteresovanih organa, organizacija i javnosti koji sadrži sva mišljenja o Izveštaju o strateškoj proceni, kao i mišljenja datih u toku javnog uvida i javne rasprave o Planu. Izveštaj o strateškoj proceni dostavlja se zajedno sa izveštajem o stručnim mišljenjima i javnoj raspravi opštinskom organu nadležnom za zaštitu životne sredine na ocenjivanje. Na osnovu ove ocene, organ nadležan za zaštitu životne sredine daje svoju saglasnost na Izveštaj o strateškoj proceni u roku od 30 dana od dana prijema zahteva za ocenjivanje.

Posle prikupljanja i obrade svih mišljenja, na osnovu kojih se formira finalna verzija Plana, organ nadležan za pripremu Plana dostavlja Izveštaj o strateškoj proceni zajedno sa Planom nadležnom organu na odlučivanje.

Predmetnim Planom nisu razrađivana i predložena varijantna rešenja, te nisu vršene strateške odluke u smislu izbora najpogodnije varijante. Planom je dato rešenje adekvatno planiranoj nameni prostora u obimu koje dozvoljavaju propisane mere zaštite, te su data rešenja usklađena sa zaštitom životne sredine.

Utvrđeni su osnovni kriterijumi prostornog uređenja, korišćenja prirodnih resursa i mere zaštite životne sredine.

13. Drugi podaci od značaja za stratešku procenu u skladu sa kriterijuma za ocenu izveštaja o strateškoj proceni

Nema drugih podataka od značaja za stratešku procenu u skladu sa kriterijumima za ocenu izveštaja o strateškoj proceni.

14. Zaključak izveštaja strateške procene

Na osnovu analize mogućih uticaja i vrednovanja mogućih promena i efekata u prostoru i životnoj sredini, može se zaključiti da se implementacijom planskih rešenja izaziva trajna promena u prostoru. Razvoj, uređenje, korišćenje i zaštita prostora u obuhvatu plana realizovaće se na osnovu mera i instrumenata za implementaciju plana.

Sagledavanjem obuhvata plana i njegovog značaja, može se zaključiti da planirana rešenja neće biti u koliziji sa postojećom politikom prostornog razvoja, niti u koliziji sa planom posebne namene višeg reda, odnosno Regionalnim planom, ni strateški ni konceptualno. Primenom i implementacijom planskih rešenja, omogućava se odgovarajuće i kvalitetno ostvarivanje namene, uz poštovanje koncepta održivog planiranja i razvoja i uz usaglašenost plana sa postojećim i planiranim namenama i funkcijama u okruženju.

Primena monitoringa životne sredine, kao i planiranih mera zaštite pri implementaciji plana, te kontrola i nadzor nad primenom mera je važan uslov kontrolisanog razvoja planskog područja, u smislu prevencije uticaja pri sprovođenju prostorno - planskih rešenja na životnu sredinu.

Mere zaštite date ovim Izveštajem obavezan su element kvalitetnog upravljanja životnom sredinom i predstavljaju minimum obaveza subjekte čije će aktivnosti imati uticaja na obuhvatu plana, usmeravajući planiranje i uređenje prostora, kao i korišćenje i zaštitu prirodnih resursa i vrednosti, obezbeđujući optimalne uslove za život i rad ljudi, zasnovanih na načelu održivog razvoja.

PRILOZI

1. Odluka o izradi lokalnog plana upravljanja otpadom opštine Ruma broj 06-10-4/2026-III od 05.02.2026., Skupština opštine Ruma.
2. Obaveštenje broj 000002215 2026 80822 000 000 380 020 od 16.07.2026. godine, Pokrajinski zavod za zaštitu prirode Novi Sad.